National Library 56253
Gen. Acquisitions Section
Ottawa, Ont.
K1A ON4

National Library
Bibliothèque Nationale
NOV 25 1977
SERIAL SECTION

Second class mail registration number — 1989.

VABA EESTLANE

25 1952

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

Nr. 85 (2432) XXVI aastakäik | Neljapäeval, 17. novembril 1977 — Thursday, November 17, 1977 | Üksiknumbri hind 35 cents

Uusi Kuuba sõdureid ja nõuandjaid Angoolasse

Washingtonil raskusi Kuubaga diplomaatiliste suhete jalule seadmiseks

WASHINGTON — Nendele Carteri administratsiooni juhtivatele tegelastele, kes on juba pikema aja jooksul plaanitsenud normaalsete suhete jalule seadmist Kuubaga, on halvaks üllatuseks kuuba uute sõdurite saatmine Angoolasse. Kuuba katsub sõjaväelaste saatmist varjata tsiviilekspertide sildi varjus kuid see ei ole mingi saladus, et siin on tegemist täiendavate sõjaväeüksuste saatmisega Angoolasse.

President Carter mainis möödunud nädalal ajakirjanikele, et temale saabunud andmetel on kuubalaste arv Angoolas paisunud niiüd 20.000 mehele. Presidendi sõnade kohaselt on kuubalased võtnud endile niiüd koloniaalvõimu ülesanded, mis varem kuulusid Angoolast välja tõrjutud portugallastele.

President Carter oli väga skeptiline kui temalt küsiti, kas kuubalaste lahkumist Angoolast on oodata lähemal ajal.

Ta ütles, et sellisele arengule ei saa loota, kuna Kuuba isegi laiendab oma mõjuvõimu ka teistele Aafrika riikidele, saates oma sõdureid ja nõuandjaid Mozambiiki ja Abessiiniasse. President arvas, et sellised sammud on väga ohtlikud ja ohustavad rahu Aafrikas.

Kuuba viitsepresident Ramiro Valdes tähendas äsja Angoolas viibides, et Kuuba kavatseb 1978. aastal oma majandus-, kultuuri-, ja tervishoiutegelaste arvu Angoolas kahekordistada.

Ühe Kuuba raadiosaate andmetel kavatseb Kuuba saata Angoolasse 10.000 mitmesuguste alade eksperti ja tehnikut, et läbi viia Angoola ülesehituse programmi.

See tähendab seda, et Angoola painutatakse täielikult kommunistliku süsteemi kammitsaisse ja maal on peremeesteks Kuubalt importeeritud kommunistid, kes omakorda toimetavad ja talitavad Kremlist tulnud käskude kohaselt.

Angoola marksistlikule valitsusele, kelle toetuseks Kreml tegi korralduse kuuba sõdurite Angoolasse saatmiseks, on suureks ohuks Lõuna-Angoolas opereeriv UNITA liikumine, mille juht Jonas Savimbi on kogu Angoolas väga populaarne ning oleks kindlasti valitud riigipeaks kui Angoolas oleks võimalus korraldada vabu valimisi.

Pilk tänapäeva Tallinnale. Tallinna ajalooline raekoda Vanaturukaela poolt vaadatuna.

Eestlane kadus lennuretkel

Toronto elanik Erik Lind oli eralennukil, mis kadus Ontario metsade ja järvede kohal

Peagu kaks nädalat on juba jäänud kadunuks Torontos elav eestlane 33-aastane Erik Lind. Ta töötab Imperial Crane kompaniis töödjuhatajana. Ettevõttel on kraanasid mitmel pool ja tema ülesanne on nende eest hoolitsemine ja korrastamine. Üks masin asus Marathonis, Thunder Bay lähedal Lääne-Ontarios ja E. Lind koos oma juhataja Cal Cavine'ga sõitsid esmaspäeval, 31. okt. seda parandama. Juhatajal on lenduri luba ja nad üürisid Maple'ist neljaistmelise Rockwell Commander tüüpi lennuki ning sõitsid kahekesi Marathoni. Nad lõpetasid seal oma töö ja neljapäeval, 3. nov. kell 10 hommikul alustasid lendu tagasi. Ilm oli nende lahkumisel väga ilus.

Lennukil oli vahemaandumine ette nähtud Sudburys. Kui lennuk õigeaegselt sinna ei saabunud, hakati seda otsima. Wava kohal oli sel päeval olnud torm. Lennuk aga omalt poolt mingit hädasignaali polnud saatnud. Kuna oktoobri lõpul võeti lennukeilt ära signaaliandjad, mis olevat olnud ohtlikud lendajate tervisele, siis puudub ka senine avarii tõttu allakukkunud lennukite avastamise võimalus, mis juba 15 minutit hiljem hakkas signaale andma ja võimaldas lennuki leidmise.

Järgnevail päevadel alustati intensiivsete otsimistega.

Laupäeval 5. nov. otsisid 11, pühapäeval kogunui 15 lennukit, ja tegid seda nii suure tihedusega, et iga 500 jala kohta oli üks lennuk.

Eriti on otsitud Marathoni—Sudbury vahelist ala, kuid on käidud ka Bruce poolsaare kohal, kuna oletatakse, et kadunud mehed mingil põhjusel lendasid saarte kaudu. Kuna järgmisel esmaspäeval oli ilm halb, sõitis üks Hercules-tüüpi lennuk mööda järve kaldapiirkonda. Kuni esmaspäevani, 14. nov. on Kanada lennuväe lennukid otsimistel sõitnud 44090 miili. Otsimist juhivad sõjaväelased Torontos ja Sudburys. Lisaks õhust sooritatud otsimistele tegutses pühapäeval, 5. nov. ka maapinnal otsijate meeskond, kes sõitsid ringi metsasihtidel.

Vahepeal olid halvad ilmad, mis takistasid lennukite otsimistööd, kuid möödunud nädalalõpul toimus uusi otsimisi, mis toimuvad süsteemil, et esialgne laiem ring pidevalt kokku surutakse.

Erik Lind on noor, tugev ja terve mees, kes peaks kaua vastu pidama, kuna ilmastikuolud põhjas pole seni veel eriti külmad olnud. Ta juhataja on veelgi pikem ja tugevam mees. Ka Erik Lind õppis lendamist ja oli kursuse juba läbi teinud ning tal oli sooritada veel viimane eksam.

E. Lind on Peetri koguduse segakoori Cantate Domino esinaise Nelly Lind'i poeg, ta on abielus ja ja tal on kaks last, 10-aastane poeg ja 7-aastane tütar, kes kõik praegu loodavad, et nende isa üles leitakse.

Egiptuse president külastab Iisraeli

KAIRO — Egiptuse president Anwar Sadat mainis, et ta sõidab lähemas tulevikus tõenäoliselt Iisraeli, kus ta peab sealse juhtkonnaga läbirääkimisi Kesk-Idas rahu saavutamiseks ja vaenutegevuse lõpetamiseks. Sadat kinnitas, et ta kavatseb esineda kõnega Iisraeli parlamendis kui ta saab Iisraeli valitsuselt vastava kutse. Iisraeli peaminister Begin ütleb, et ta saadab Sadatile vastava kutse Ühendriikide kaudu kuna Iisraeli ja Egiptuse vahel ei ole diplomaatilisi sidemeid. Washingtonist märgitakse, et president Sadati kavatsetav reis Iisraeli on tekitanud sealsetes poliitiliste ringkondades suure üllatuse.

Saksamaal kardetakse lennukite allatulistamist

Erakorralised julgestusabinõud reisijate elu kindlustamiseks

FRANKFURT — Lääne-Saksamaal on võetud tõsiselt põrandaaluse punaarmee koosseisu kuuluvate terroristide ähvardusi saksa reisilennukite allatulistamiseks. Lufthansa lennukitele on antud erilised lennuinstruktsioonid, et vältida lennukite allatulistamist maapinnalt rakettidega. Baader-Meinhofi punaarmee bandiidid on saatnud valitsusele ähvarduskirju, milles lubatakse kolme terroristi enesetapu eest kätte maksta kolme reisilennuki allatulistamisega.

Terroristid on hoiatanud Lääne-Saksamaa elanikkonda, et lennukite allatulistamis aktsioon algab 15. novembril. Paljud poliitikud arvavad, et need hoiatused kujutavad endast suurt bluffi,

kuid valitsus on võtnud asja tõsiselt ning on tugevdanud valvet lennuväljadel ning andnud lenduritele instruktsioonid raketi-kallaletungi vältimiseks.

Mainitakse, et kui terroristide käsutuses on vene SAM tüüpi õhutõrje raketid, siis ei tee neile raskusi reisilennukite allatulistamine.

Lufthansa administratsioonist mainitakse, et lennusõitude tühistamiste arv on viimaste päevade jooksul normaalsest suurem kuid see ei ole võtnud siiski sellist ulatust, millest võiks järeldada, et reisijad on paanikas.

Seoses ähvardustega Lufthansa lennukite vastu, on suurendatud ka julgeolekuabinõusid Toronto ja Montreali lennuväljadel.

Pisargaas Valge Maja esisel

WASHINGTON — Iraani shahhi külaskäigu ajal Washingtoni möödunud teisipäeval toimusid seal suured demonstratsioonid. Protesteerijateks olid Ühendriikides õppivad iraani üliõpilased, kes tungisid läbi politseiaheliku ja nõudsid Iraanis shahhi diktatuuri lõpetamist. Politseinikud ajasid demonstrandid pisargaasiga laiali, kusjuures osa pisargaasi pilvest kandus Valge Maja esisele ja häiris sealset shahhi vastuvõtu tseremooniat.

Carteril puuduvad võimalused Iisraelile surve avaldamiseks

WASHINGTON — Ühendriikide luureoperatsioonide juhid mainivad, et president Carteril ei ole mingisuguseid vahendeid Iisraelile surve avaldamiseks, mis looks võimalused araablastega kompromissi saavutamiseks. Luureandmetel on Iisrael Ühendriikide abil relvastatud paremini kui kunagi varem ning talle ei valmista erilisi raskusi araabia sõjavägede purustamine ja hävitamine.

Johanna Pätsi leinateenistus kell 6 p.l.

Toronto Vana-Andrese koguduse õpetaja A. Taul teatas „Vaba Eestlasele", et surma läbi lahkunud Johanna Pätsi leinatalituse ajas on tehtud läti kogudusest olenevatel põhjustel muudatus. Leinatalitus ei alga reedel, 18. novembril, kell 7.30 p. l. nagu meie lehes varem oli mainitud, vaid samal päeval kell 6 p. l. Ärasaatmine on endiselt laupäeval, 19. novembril, kell 10 hommikul.

KONTSERT * BUROO

Kontsert

INGEMAR KORJUS

bass-bariton

JANE COOP — klaver

pühap., 27. nov. kell 7 õ.

St. Lawrence Centre, Town Hall

EESTI KUNSTIDE KESKUSE KUNSTINÄITUS

Osvald Timmas

Avamine tund aega enne kontserti

EESTI RAHVUSTEATER

Laup., 26. nov. 1977 Monarch Park Secondary School'i auditooriumis
1 Hanson St. (Coxwell & Danforth) kell 7.30 p.m.

LEMBIT KOORITS'a komöödia

KIUSATUS

esiettekanne

Lavastus — LYDIA VOHU
Lavakujundus — ARTHUR MIHKELSOO

Kaastegevad: ERIKA VESKIMETS, LEIDA JÄRVI, ELNA LIBE, RITA SUI, ERNST VÄHI, JAAN LENTS.

Pääsmed eelmüügil: Abistamiskomitees Eesti Majas, tel. 461-1344; POKO's 767 Mt. Pleasant Rd., tel. 488-2078; Viktor Libe, tel. 221-7754

ISESEISEV KONTSERT

ÕNNE LAIKVE; sopran

STUART HAMILTON; piano

pühapäeval, 20. novembril 1977, kell 2.30 p.l.
Congregation Hall, 175 St. Clair Ave. W., Toronto
Pääsmed: $5.00; õpilased ja pensionärid $3.50
saadaval: E. Abistamiskomitees ja kohapeal.

EESTI ABISTAMISKOMITEE KANADAS

LOTERII ja JÕULUMÜÜK

toimub pühap., 4. dets. s.a. Eesti Maja keskmises saalis algusega kell 1 p.

ÕNNERATAS ☆ AMEERIKA LOOSID ☆ KÄSITÖÖDE
MÜÜK ALANDATUD HINDADEGA ☆ KOHVILAUD

ESS KALEV'i

UUE-AASTA VASTUVÕTU BALL

31. dets. 1977 algusega kell 8 õ. Sherway Gardens'i ballisaalis
Mängib KAJA orkester
Õhtusöök ja tasuta baar, hind $65.— paarilt
Informatsiooniks helistada tel. 223-6141

ESS KALEV'i juhatus

TEADAANNE

Reedel, 18. nov. EESTI MAJAS toimub 2. ETTEKANNET

„MA LILLESIDEME VÕTAKS"

I kell 7.30 õhtul
II kell 9 õhtul

Eesti Liit Kanadas bulletääni „Sillas" tegev-toimetaja pr. Vally Johanson viibib Liidu esindajana

ALBERTAS

1.—10. detsembrini ja otsib ühendust kõikide eestlaste gruppidega ja ka üksikisikutega selles provintsis. Pr. Johansoni võib kätte saada tel. 403-387-4960. Ta peatab Millet'i Peetri koguduse õpetaja majas. Aadress: Parsonage, St. Peter's Lutheran Church, RR # 2, Millet, Alberta, T0C 1Z0

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

VABA EESTLANE

VÄLJAANDJA: O/Ü Vaba Eestlane, 135 Tecumseth St Torontos.
PEATOIMETAJA: Karl Arro
TOIMETAJA: Hannes Oja
POSTIAADRESS: P.O. Box 70, Stn. C, Toronto 3, Ont. M6J 3M7
TELEFONID: toimetus 364-7521, talitus (tellimised, kuulutused, ekspeditsioon) 364-7675

TELLIMISHINNAD Kanadas: aastas $30.—, poolaastas $16.— ja veerandaastas $9.—, kiripostiga aastas $48.—, poolaastas $25.50 ja veerandaastas $13.50.
TELLIMISHINNAD väljaspool Kanadat: aastas $32.—, poolaastas $17.— ja veerandaastas $9.50. Kiripostiga USA-s: aastas $53.—, poolaastas $27.50 ja veerandaastas $15.—
LENNUPOSTIGA ülemere-maadesse: aastas $62.—, poolaastas $31.50 ja veerandaastas $16.50

Aadressi muudatus 30 c. — Üksiknumbri hind 35 c.

FREE ESTONIAN

Published by Free Estonian Publisher, Ltd., 135 Tecumseth St., Toronto 3, Ont. M6J 2H2

„Tänapäeval ei saa kedagi usaldada, kes on alla 30-ne aasta vana."

Kõikuv välispoliitika

Ühendriikide välispoliitilised keerdkäigud president Carteri aastapäevad kestnud rezhiimi ajal on tekitanud kogu maailmas segadust, kuna presidendi poliitika on olnud hüppeline ja ebajärjekindel ning keegi ei oska enam oletada kuhu see välja viib. President võttis oma võimuloleku esimestel kuudel võrdlemisi range hoiaku N. Liidu suhtes, kuid on viimasel ajal tunduvalt tagasi tõmbunud ja leebemaks muutunud ning läänemaailma poliitikutel ja riigimeestel on ilmselt raske antud olukorras orienteeruda.

Ühendriikide praegusesse välispoliitikasse toob teataval määral selgust välisminister Cyrus Vance, kes andis hiljuti jutuajamise tuntud poliitilisele ajakirjale U. S. News & World Report. Selles jutuajamises käsitab välisminister muuhulgas ka inimõiguste rakendamise küsimust ning president Carteri seisukohti selle poliitika jatkamiseks.

Välisminister ei võta omaks, et Ühendriikide valitsus on inimõiguste küsimuses tagasi tõmbunud ja venelaste survel hakanud järelandmisi tegema. Cyrus Vance mainib, et Ühendriikide president on deklareerinud oma seisukohti inimõiguste küsimuses selgelt ja mõjuvalt ning on saavutanud sellel alal eriti silmapaitsvaid tulemusi Ladina- Ameerikas. Mis puutub venelastesse, siis välisministri hinnangu kohaselt ameeriklased toovad inimõiguste probleemid esile kui nad peavad seda vajalikuks. Kui president ja valitsus arvavad, et teatud probleeme on kasulik vaikselt ja tagasihoidlikult lahendada, siis tehakse seda märkamatult. Selline poliitika olevat Vance'i arvates juba tulemusi andnud, kuna selle raamides on võimalik olnud perekondi ühendada ja paljud inimesed olevat saanud loa N. Liidust välja rändamiseks.

Millest on tingitud vahekordade soojenemine viimasel ajal N. Liidu ja Ameerika Ühendriikide vahel? Seda eriti arvestades olukorda, kus mõlemad pooled kuude kaupa üksteist vastastikku atakeerisid ning detente poliitika näis olevat juba igaveseks maha maetud?

Ka selle kohta on välisministril seletus. Cyrus Vance mainib, et see vahekordade paranemine on tingitud edusammudes uue SALT kokkuleppe sõlmimiseks. N. Liidu seisukohast lähtudes olevat Washingtoni ja Moskva vahekordade kõige paremaks mõõdupuuks edusammud strateegiliste relvade piiramise kokkuleppe alal. Kui nendel läbirääkimistel tulemusi ei saavutata, siis mõlema riigi vahelised vahekorrad halvenevad ja vastupidi — kui läbirääkimised arenevad soodsalt, näidatakse Kremlist naeratavat nägu.

Meile tundub, et välisminister Cyrus Vance analüüsis on rohkem diplomaatiat kui tõsiolude kirjeldamist ja faktide esile toomist. Paljud tundemärgid lasevad oletada, et viimaste nädalate jooksul on Ühendriikide ja N. Liidu vahekordades sündinud tunduvad muudatused, mis ei ole tingitud ainult SALT'i läbirääkimistel saavutatud edusammudest vaid Ühendriikide tagasitõmbusest rünnaku positsioonilt ning uue poliitilise liini aktsepteerimist, mis meenutab kõigiti endise välisministri Kissingeri detente poliitikat.

Kui Carter oma Valgesse Majja asumise esimestel kuudel atakeeris pidevalt Kremli kommunistlikku rezhiimi ja oli ofensiivis, siis nüüd ei ole selles enam mingit kahtlust, et Carter tõmbub pidevalt tagasi ning Brezhnev on asunud pealetungile. Kui Carter võimule tulles nõudis strateegiliste tuumarelvade kokkuleppe sõlmimisel suuri kärpimisi N. Liidu sõjalistes jõududes, kui ta toetas inimõiguste nõudjate taotlusi N. Liidus ning lubas piirata N. Liidu edasitungi Kesk-Idas ja mujal, siis ei ole neist lubadustest ja nõudmistest enam palju järele jäänud. Carteri jõulised sõnavõtud ning värsked ja uued poliitilised suunad lasid oletada, et ameeriklased on selja taha jätnud Vietnami ja Watergate'i haavad ning asuvad maailma poliitilise elu suunamisel taas maailma tugevama riigina juhtivale positsioonile kuid need lootused on osutunud ilmselt ekslikeks.

Nüüd mainitakse, et Carter on valmis sõlmima strateegiliste tuumarelvade piiramise alal kokkulepet, mis ei erine Kissingeri poolt plaanitsetud kokkuleppest, mida Carter ise kritiseeris. Inimõiguste alal toetab president Carter inimõiguste nõudjaid põhimõtteliselt kuid ta ei ulata enam oma abistavat kätt N. Liidu dissidentidele, mis pani Kremli vihast värisema. President on tõenäoliselt „reaalpoliitika" huvides leidnud, et inimõiguste rakendamise allakriipsutamine ohustab detente poliitikat.

Sellises olukorras on loomulik, et Ühendriikides küsitakse, kas president on teinud välispoliitiliste suundade määritlemisel suuri eksitusi, mis laseb oletada, et tal puudub reaalne otsustamisvõime? Või talitab president Carter suurte jõudude survel, kes pooldavad tihedat koostööd N. Liiduga ja järelandmisi kommunistidele? Nendele küsimustele vastuste leidmine ei ole kerge ja lihtne, kuid tõenäoliselt mängivad Ühendriikide välispoliitika kujundamisel rolli eelmainitud tegurid kuid ka paljud teised asjaolud, mis jäävad avalikkusele kuulmatuks ja nägematuks.

K. A.

Ettevalmistused maailmaruumi sõjaks

WASHINGTON — Ühendriikide eksperdid teostavad praegu katseid laserkiirtega, mida kavatsetakse kasutada teistele riikidele kuuluvate maakera satelliitide allatulistamiseks. Ühendriikide kaitseminister Brown mainis hiljuti, et venelastel on õnnestunud konstrueerida satelliiti, mis on võimeline hävitama Ühendriikide luure ja kommunikatsiooni satelliite, mis ringlevad ümber maakera madalas kõrguses.

Vabadusvõitluse nädala suur mõte

28. novembril 1918 aastal tungisid vene punajõugud sõda kuulutamata üle Eesti Vabariigi piiride. Nendele astusid vastu kiiruga kokkupandud väikesed Eesti vabatahtlike väeosad. Eesti Vabadussõda oli alanud, ning Nõukogude Liidu esimene rahvusvaheliste seaduste rikkumine toimunud.

See ei jäänud N. Liidu ainukeseks rahvusvaheliste õiguste rikkumiseks, ega ka viimaseks eestlaste lahinguks venelastega. Teise maailmasõja aegsed eestlaste üksused andsid end taas valusalt tunda venelastele, kellel siis paraku olid vägevad liitlased, ning vahepealsete aastate jooksul on N. Liidu rahvusvaheliste seaduste ning ta enda poolt allakirjutatud lepingute rikkumine paisunud sedavõrd arvukaks, et sellest võib kirjutada raamatuid.

Vabadussõja ajal, vaatamata tolleaegsete pessimistide argumentidele, Eesti rahvas kogus end uskumata kiirusega, ning puhastas vene punaüksustest enamuse meie riigi aladest juba paari kuuga.

See sündmus oli iseenesest juba imetegu, mida peab eriliselt meelde tuletama tänapäeval, mil samuti on pessimistlikke hääli kuulda.

Ehkki olukord oli tol ajal teistsugune kui nüüd, jääb meie vastaseks ikka sama venelane ja võitluse sihid on kindlalt samasugused. Olukorrad pole kunagi samavõrdsed, vaid muutuvad ajaga ning meie kohandame oma praegusaegseid võitlusmeetodeid vastavalt vajadusele.

Vabadussõja ajal meie rahvas nägi oma kauase unistuse täitumist ning koondas kõik võimed selleks võitluseks, võites ülekaalukalt vaenlase.

Selle võiduga ei saavutatud mitte üksnes iseseisvus Eesti rahvale, vaid tegelikult hoiti ära meie rahva kadumine halli vene massi hulka, millega oleks kaasunud eestlaste kui rahvuse kindel häving.

Kui käesoleval ajal venelased meeleheitlikult püüavad hävitada eestlaste, lätlaste ja leedulaste identsust, sisse vedades hulgaliselt venelasi nendesse riikidesse, siis astub sellele vastu nende rahvaste iseseisvuse ajal sissejuurdunud iseteadvus.

Mida suurem on praegu venelaste surve, seda tugevam on neile meie rahva vastusurve.

Kahekümne kahe aastast iseseisvuse aegset rahvuslikku kasvatust ei kaota ükski vildakas ideoloogia ega võõra rahva vägivald.

Vabadussõja ääretu tähtsus Eesti rahvale on sellest tulenevalt väga selge kõigile. Iseäranis praegusel ajal Eestis eksisteerivaid asjaolusid arvestades. Sellepärast peame ka selle ülla heitluse algust väärikalt tähistama, sidudes seda meie praeguse võitlusega kodumaa eest.

Eesti vabadusvõitlejad, kelleks nüüd on enamuses Teise maailmasõja aegsed sõjamehed, kuna vabadussõjalasi on veel ainult üksikuid meie keskel, märgivad seda sündmust Vabadusvõitluse Nädalaga novembrikuu viimasel nädalal igal aastal.

Kahjuks aga muu osa meie rahvast ei näi sellele erilist tähelepanu pühendavat, mis on kahetsusväärne. Rahvuslikud tähtpäevad on ju iga rahva kokkuhoiu tunnuseks. Tugevad rahvad ei unusta neid kunagi.

Et Eesti rahvas on üks sellistest, näitab meie rahva omapära püsimise läbi aastasadade võõraste survetele vastupanekul ning selle järele Vabadussõjaga end taas iseseisvaks rahvaks võideldes.

Ei taha uskuda, et need tuhanded eestlased, kes väljaspool kodumaad küllaltki mugavalt end on sisse seadnud, on sedavõrd nõrgenenud, et nende huvi oma rahva saatuse vastu kodumaal on kadunud. Rahvuslikud tähtpäevad hoiavad meie rahvustervikut, annavad jõudu meie võitlusele praeguses olukorras ning tuge kodumaa eestlastele venelastele vastu panemiseks.

Nende mõtetega kutsub Ülemaailmne Eesti Vabadusvõitlejate Keskus kõiki kaasmaalasi ja rahvuslikke organisatsioone tähistama iga aasta novembrikuu viimast nädalat Eesti Vabadusvõitluse Nädalana.

A. JURS
UEVK. esimees

Vallatu noorus

Kui noorusastad on seljataga, elukutse õpitud, perekondlikud kohustused täidetud, siis algab see, mille ise oleme mitte väga kaua aega tagasi läbi elanud — uue generatsiooni kasvatamine oma laste näol. Vahe on ainult selles, et nüüd oleme kasvatajad ja mitte kasvatatavad. Või oleme veidi vanemasse generatsiooni kuuluvad ning jälgime oma lastelaste arengut. Igal juhul varem või hiljem suundub täisealise inimese mõte tagasi minevikku ning otsitakse võrdlusjooni selle nooruse vahel, kuhu ise kunagi kuuluti ja nooruse vahel, kes meid tänapäeval kõikjal ümbritseb: kodus, koolis, tänaval, seltskonnas.

Raske on loobuda kritiseerimast iseendi ja teiste lapsi, kui maailm on täis ülekohut ja ülekäte läinud noorust, kes ei respekteeri tihti ühtegi seni kehtinud ühiskondlikku normi, või vähemalt tundub see nii. Mitte ainult noorte arusaamine tõdedest, mis meile olid nii endastmõistetavad, on muutunud, vaid ka nende välimus, kus üks moenarrus käitumises, riietuses, keeles järgneb teisele.

Süüdistame noori ja ühiskonda, kes pakub ja lubab noortele kõike, kuid ei nõua midagi vastutasuks.

Oleme ise selle ühiskonna liikmed, järelikult süüdistus käib iseendi kohta.

Aga mõtleme hetkeks. Kas olukord on nii lootuseta. Kas meie ise ei olnud samasugused? Noorus on alati olnud vallatu, elurõõmus, ülemeelik. Meil olid ohjeldajad ja nüüd neid ei ole. Meid pidasid vaos vanemad, kool, ühiskond. Kuhu on jäänud siis kordanõudev kodu, vanemate eeskuju, seadusandlus ja seaduste täitmine. Kui vanemad ei ole rahul oma lastega, kui ühiskond ei ole rahul oma liikmete käitumisega, siis tuleb midagi ette võtta. Nurisemisega ei jõuta kaugele.

Noorsugu kasvab nii, nagu teda kasvatatakse.

Skautlike organisatsioonide juhid on sellest alati aru saanud ja püüdnud kasvatada poisse ja tüdrukuid, nii nagu vanemad seda ise teevad või sooviksid teha. Eesti noortejuhtidel on rõõm näha, et eesti kodudest tulevatel skautidel ja gaididel on hea kasvatus. Vanemate sihikindlale tööle oma lastega on vaja ainult lisa gaidliku ja skautliku treeningu näol, mis vormib noore tubliks inimeseks heameeleks iseendale ja teistele.

Skautlus ja gaidlus pakuvad poistele ja tüdrukutele seda, mida ükski teine organisatsioon ei suuda pakkuda: kampa ja sellega kooskäivat kambavaimu.

Peagu iga noor vajab seda teatavates eluaastates, üks lühemat, teine pikemat aega, mõned eluaeg. Neid viimaseid nimetatakse tavaliselt juhtideks.

Noortejuht on palgata „elukutseline" töötaja. Tal on kindlasti halbu omadusi, mida ta on õppinud noortele edasiandma. Skaudijuhi kõrgeima kursuse niinimetatud metsamärgi kursusest osavõtjad (mees- ja naisjuhid) leidsid, et juhtide head omadused on: juht on kambajõmm, õiglane, aus, eeskujulik, tegutsemisvõimeline, teadlik, elurõõmus, hea organisaator, rakendab skautluse/gaidluse põhimõtteid enda suhtes, arusaav, sõbralik, viisakas.

Eeltoodud seisukohad ei ole esitatud tähtsuse järjekorras.

Eesti Gaidide Maleval Kanadas ja Eesti Skautide Maleval Kanadas on heameel pakkuda niisuguste kvalifikatsioonidega naisi ja mehi meie noorte kasvatamiseks. Kas seda võimalust ei peaks kasutama. Oleks ülimalt vajalik, et see sõnum leiaks tee Noorte Aastal igasse eesti kodusse.

ERVIN ALEVE

Kommentaarid

Lääne-Saksamaa valitsuse rangemad abinõud terrorismi vastu võitlemiseks on pannud kihama terroristidele sümpatiseerivad ringkonnad ning neile tuleb abi sageli sealt, kust seda keegi ei oska oodata. Nii näiteks avaldab üks hollandi ajakirjanik Ühendriikide mõjuvõimsamas ajalehes „New York Times" pikema lugejakirja, milles ta süüdistab Lääne-Saksamaa sotsialistlikku valitsust terroristide ja pahempoolsete elementide tagakiusamises ning nõuab nende tegevuse pidurdamiseks vastuvõetud seaduste tühistamist. Ajakirjanik ütleb, et tema arvamise kohaselt küsivad paljud eurooplased nüüd õigustatult, milline pahe Lääne-Saksamaal on suurem — kas Baader-Meinhofi terror või valitsuse hullumeelne tung „Ordnungi" jalule seadmiseks.

Kuid nende üksikvõitlejate kõrval on alustatud Lääne-Saksamaa valitsuse vastu võitlust ka organiseeritud kujul. Nii näiteks plaanitseb eeloleval kevadel Lääne-Saksamaal suuremat rahvusvahelist rahvakohut selline omapärane organisatsioon nagu seda on Bertrand Russelli Rahu Sihtasutus, kelle eesmärgiks on avaliku protsessi vormis selgitada, kas Lääne-Saksamaa valitsus on rikkunud terroristide tegevuse piiramisega inimõigusi ning on rajanud „fashistlikke" institutsioone pahempoolsete allasurumiseks.

Selle rahvusvahelise kohtu kooseisu kuulub 26 isikut, nende hulgas ka kaks ameeriklast — saksa ajaloo ja kirjanduse professor Eric Bentley ja Hitleri Saksamaalt põgenenud majandusteadlane Otto Nathan. Peale selle kuulub sinna Euroopa kommunistе ja sotsialiste ning tugev Lääne-Saksamaa esindus, kelle eesotsas on Lääne-Saksamaa Kirjanike Ühingu abiesimees Ingeborg Drewitz.

Bertrand Russell'i Rahu Sihtasutus on tuntud äärmiselt vasakpoolse organisatsioonina, mis sai endale nime Inglismaa ekstsentrilise filosoofi Sir Bertrand Russell'i nime järele. See organisatsioon on kommunistide huvides korraldanud seni juba kaks suuremat avalikku kohtuprotsessi, milledest esimene toimus Stokholmis 1966. ja 1967. aastal. kus Ühendriigid mõisteti hukka Vietnami sõtta sekkumise pärast ja teine 1970. aastal Brüsselis, kus ülistati Tshiili marksistlikku valitsust ning loobiti kividega selle kukutajat — Tshiili sõjaväelist rezhiimi.

See kõik näitab, kust poolt tuuled puhuvad ja kes on õieti Saksamaa põrandaaluse punaarmee pommimeeste ja mõrvarite kaitsjad ja nendele sümpatiseerijad. Toetuse terroristidele annavad kommunistid ja poolkommunistid ning nende katteorganisatsioonid,

(Järg. lk. 3)

VALVEARST NÄDALALÕPUL

19. ja 20. nov. on valvearstiks dr. R. Vanaselja, tel. 921-7777.

Sisurohke rahvarõivaste päev Torontos

Päeva täiendasid foto- ja keraamikanäitused

Möödunud pühapäeval toimus Tartu College'is Eesti Kunstide Keskuse rahvarõiva päev koos Ants Elkeni keraamika ja fotosektsiooni liikmete fotonäitusega Huvi sellise sündmuse vastu näis olevat suur, üle 150 inimese võtsid osa sellest väga ülekuhjatud kavaga sündmusest. Kogu päeva koordinaatoriks ja kava koostajaks oli Laine Pant.

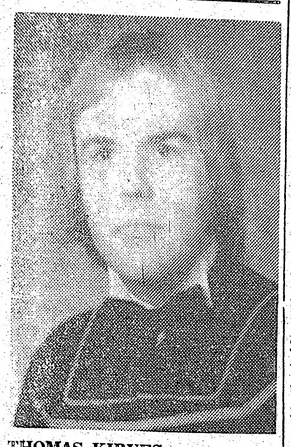

THOMAS KIRVES

lõpetas Briti Kolumbia ülikooli — UBC Bachelor of Music (B. Mus.) kraadiga. Sündinud 22. mail 1954 Vancouveris. Õppis Vancouveri Eesti Seltsi Täienduskoolis, mille lõpetas 1965. aastal. Keskhariduse omandas Vancouveris Technical High School'is. Jatkab õpinguid Regent College'is usuteaduses.

Omaette sündmuseks oli arhitekt Ants Elkeni keraamika näitus, mis oli üllatuseks, pakkudes suure valiku oma kunstist mitmesugustes vormides ja mis peagi oli suures osas müüdud. Ta töid iseloomustab põletatud savile omased soojad toonid, kuna vaid väiksem osa on värvilise võõbaga. A. Elken on teine eesti keraamikakunstnik, kelle EKK on „avastanud".

Fotonäitusel oli väljapandud 28 tööd 12-lt fotograafilt. Teemavalik oli igale vaba, kuid erifotograafide tööd olid omavahel temaatilises grupis.

Esitatud olid kahe Montrealis asuva fotoharrastaja Meeme Sultsoni ja Helle Viirese tööd, esimesel huvitav metsamotiiv ja jäälilled, teisel motiive naisvõimlejaist.

Toronto fotoharrastajaist esitas U. Wompa maastikke, M. Kabal ekspressionistlikke loodusmotiive, M. Maru Sibeliuse monumendi Helsingis ja Toronto vaate, Enn Alfred rahvarõivais noorte motiive, M. R. Ernesaks inimfiguure, Karin Vagistelt oli suur fotosuurendus Toronto vaatega, E. Eermelt lähivõtteid loodusest, Heli Ottaselt taimi ja loomi, Aili Suurallikult vaateid ja Li Ennistilt võtteid oma pojast. Fotonäitusse kõrval oli väljapanek AABS'i skulptuuride kavandeist, mis hiljuti olid väljas Scarboro Centre'is.

Kavalise osa avas EKK president Stella Kerson, kes seletas rahvarõivaste diapositiivide programmi saamislugu ja esitamisele tulevat programmi, mille koostas Laine Pant, kuid Oudi Kalm oli nõrgalt mängiva kandlemuusika taustal sisse rääkinud selgitava teksti. Diapositiivid oli pildistanud V. Muikma ja U. Wompa ja need hõlmasid 43 eesti rahvarõivast.

L. Pant demonstreeris oma diapositiivide filmi, mis oli umbes 45 min. pikkune ja andis ülevaate rahvariietest, ehetest ja nende detailidest.

Selles oli üle 100 aasta vanuseid riietusesemeid ja 1798. a. valmistatud setu kett. See programm oli tehniliselt suurepärane, kus mõne modelli juures oli häiriv tänapäevaste nailoonsukkade kandmine, sest kui juba täiesti originaalset pakkuda, siis saaduks sellest väga kergesti üle. Esimeseks osaks suuremast ulatuslikust tööst, see oli vägagi näitlik, kuigi nõuab veel palju täiendamist.

Järgneval laudkonnavestlusel S. Kerson tutuvustas kordamööda iga osalist. Esimesena Eha Tarmet-Toomberg andis pika sissejuhatuse eesti rahvarõivastest, nende suurest eritüüpide arvust, mis tekkis põhjusel, et rahva liikumisvõimalused olid väga piiratud. Ta seletas, et rahvarõivaste valikul tuleb arvesse võtta oma kehaehitus, juukste ja näo värv, samuti tuleb arvesse võtta teisi detaile. Ta ütles, et neid inimesi, kes on saanud vastava ettevalmistuse Eestis rahvarõivaste tegemiseks, on Torontos 15, kes lõpetasid Tallinna Linna Naiskutsekooli. Rahvarõivad peavad väga hästi olema valmistatud, eriti ülemine osa, mis on silmade ees. Ta vaatles peamiselt särke, mida jagas seitsmesse rühma ja iseloomustas nende eraldamist.

Ta ütles, et on väga rahul välismaal eesti rahvarõivaste kasutamisega, eriti eesti rahvatantsijate juures Torontos.

Ta kahjatses, et Torontos pole eestlastel oma muuseumi kuhu minna nõu saama, kuid EKK-l on käsil 2-aastane programm, kus hakatakse rahvarõivaid valmistama 1980. a. Rootsis toimuvaiks III Ülemaailmseiks Eesti Päevadeks. Võimaliku muuseumi saamisel aga tahab EKK, et seal oleksid 100%-liselt õiged rahvarõivad.

Teisena Heljo Valter rääkis seelikute kudumisest, mida ta on teinud H. Kurriku raamatu juhiste kohaselt. Ta rääkis eesti seelikute arengust, mis alul olid kõik ühevärvilised, kuhu ilumeelsed inimesed hakkasid värvilisi triipe sissekuduma. Ta avaldas arvamist, et looduslikke värve tuleks veelgi kasutada, kuna need annavad mahedaid toone. Ta lisas veel, et eesti rahvarõivastus ei olnud mingi vormirõivastus, vaid selle valmistasid kihelkonniti elavad inimesed eraldades end värvidega.

Kolmandana andis Alice Kullango väga pika kirjelduse lastele rahvarõivaste valmistamisest, märkides, et 134 rahvarõiva kirjelduse juures H. Kurriku raamatus ei olnud ühtki, mis olnuks tehtud lastele.

Ometi on paguluses lastele kohandatud väga palju rahvarõivaid, kuigi need pole sarnased eesti laste tõeliste riietusesemetega.

Neljandana Maria Veskoja vaatles eestlaste jalanõusid, alates pasteldega, mis on sajandeid olnud eestlaste jalanõudeks, aga seda kandsid ka teised rahvad. Alles 17. sajandil tulid pühapäevajalatseiks esimesed kingad ja needki olid väga üksikuil.

Kuna laudkonnavestluse liikmed kõnelesid ettenähtud 5 minutiliste sõnavõttude asemel kuni 25 min., siis diskussioon piirdus vaid paari lühema küsimusega ja soovitati eraviisiliselt pöörduda laudkonna liikmete poole.

Järgnes T. Metsala huvitav ettekanne koos rahvatantsude demonstratsioonidega, kus Toronto eesti rahvatantsu spetsialist vestles eesti rahvatantsust,

öeldes, et vanamiks tantsudeks on „Järvise kiut" ja „Targa rehealune". Originaalne rahvatants oli kaheduuriline. Rahvatantsude hulgas on laene, kuid teised on meilt laenanud ja laen ei tähenda veel, et see oleks halb. Näiteks on populaarse „Tuljaku" 1. duur Setumaalt, ülejääk on laenatud, kuigi veel kahes duuris on mõneti originaalsust. Kuid Anna Raudkatsi koostatud „Tuljak" on suure loogikaga üles ehitatud näidates, et üksiku looja tants võib muutuda rahvatantsuks. A. Raudkats on eesti rahvatantsu ema, nagu Ullo Toomi on selle isa. Viimane on iseseisvuse lõpul ja nõukogude aja algul seadnud mitmeid uusi tantse korjates originaalseid kilde ja neist tantsud loonud. Siin on neist pooled tuntud. Üldiselt on vähe tantse kasutusel nende esialgsel kujul.

Ta ettekannet täiendasid tantsijate demonstratsioonid, mis selle eriti selgitavaiks tegid.

Lõpuks E. Alfred esitas kahel projektoril oma diapositiivide programmi T. E. R. R. „Kungla" rahvatantsijaist Scarboro kõrge ranniku ees. Viimase puhul oli osavõtjaskond juba väga väheseks jäänud, kuna päevane programm oli olnud ettenägematult ulatuslik.

Kommentaarid

(Algus lk. 2)

kellede esmajärguliseks ülesandeks praegu on diskrediteerida Lääne-Saksamaa valitsust ning luua terroristidele vabad tegutsemisvõimalused.

Kui Ameerika Ühendriikide ja Kanada õhuruumis on viimaste aastate jooksul olnud väga vähe lennuki hõivamiste juhtumeid, siis ei tähenda see kaugeltki seda, et lennuki ülevõtmisteks ei ole katseid tehtud. Neid üritusi on rohkem kui meie oskame arvata, kuna alates sellest ajast kui Ameerika Ühendriikides rakendati 1972. aasta novembris — see on viis aastat tagasi — lennuväljade julgeoleku programm, on vähemalt 70 lennukite hõivamise katset nurja aetud. Ning kui suurel määral lennukitele tahetakse salaja viia relvi, kinnitab Federal Aviation Administration'i statistika. Nii näiteks ainult 1976. aasta jooksul arreteeriti Ühendriikide lennuväljadel 884 isikut peidetud relvade kandmise pärast ning avastatud relvade koguarv ulatub 3396-le.

Ühendriikide lennuasjanduse eksperdid väidavad, et lennukite hõivamiskatsete viimine Ameerikas peaaegu nullini on tingitud peamiselt kolmest tegurist — põhjalikust elektroonilisest reisijate pakkide ja rõivastuste läbivurimisest, kommunistliku Kuubaga sõlmitud kokkuleppest, mille põhjal Castro ei anna enam lennukite hõivajatele varjupaika ning Ühendriikide valitsuse rangest poliitikast, mille alusel õhuterroristidele ei anta reisijate vabastamiseks lunaraha.

Kuid see kõik ei tähenda kaugeltki seda, et lennukite hõivamised oleks likvideeritud. Nii on Kanadas kavandamisel eriliste rünnaküksuste moodustamine, kes on valmis ülevõetud lennukeid atakeerima ja bandiite likvideerima ning samuti kavatsetakse Ühendriikides tegevusesse rakendada erilised lennuliinide politseinikud, kes on saanud väljaõppe juba 1970. aastast saadik, kuid kellede järele ei tuntud vahepeal tarvidust. Osa neist meestest saadetakse reisijatena lennukites kaasa, kuid nad on varustatud vajalikkude relvadega õhupiraatide kahjutuks tegemiseks.

Lääne-Saksamaa rünnaküksuste rakendamine Lufthansa ülevõtnud terroristide vastu näitas, et bandiitide vastu on võimalik edukalt võidelda ja neid kahjutuks teha kui energiliselt ja leidlikult tegutsetakse. Nüüd, kus igat sorti ja igat liiki bandiitide ja küüditajate tegevus on muutunud ohtlikuks kogu inimkonnale, on viimane aeg selle vastu hakata võitlema drastiliste abinõudega, vaatamata sellele, mida arvavad igasugused maailmaparandajad ja terroristidele sümpatiseerijad.

AMI

TOETAGE MEIE VABADUSVÕITLUST
oma panusega
EKN-ule Kanadas!
958 Broadview Ave.,
Toronto, Ont.
M4K 2R6

ESTO MUTUAL FUND, LTD.
Aktsia hind reedel, 11. nov. $5.55.
Walwyn, Stodgell, Cochrane Murray Ltd
145 King St. W., Room 1900
Toronto, Ont. M5H 1J8.
Telefon päeval 364-1131
õhtul 925-6812

H. KIRIK
Insurance Agency
KINDLUSTUSED
23 WESTMORE Dr., Suite 200
Rexdale, Ont. M9V 3Y7
Tel. 745-4622

GM REIN KOPPEL
CHEVROLET-OLDSMOBILE
ROBERTSON MOTORS LTD.
1555 DANFORTH AVENUE
TORONTO, ONT. M4J 1N7
TELEFON 466-1185

KAASMAALASED
Laenu vajaduse korral kasutage Toronto Eesti Ühispanga madalaid laenuintressimäärasid.
HÜPOTEEKLAENUD 9,5% aastas
Intressid arvestatud veerandaasta viisi. Laenud on lahtised.
PERSONAALLAENUD 10,2% aastas
Personaallaenud on laenuvõtja surma või jäädava töövõimetuse puhul kindlustatud $10 000.— ulatuses.
ÜHENDUSES ON JÕUD!

Hea valik reisidest
LÕUNASSE
on veel saadaval —
Havaisse, Kariibi saartele, Floridasse ja mujale.
Helistage
AINO KAING
Telefon 757-5080

Uus Leedu Vabariigi aupeakonsul Los Angelesis

USA välisministeerium teatas ametliku noodiga Leedu Vabariigi esindajale dr. S. A. Backisele, et vastav tunnustus on antud tema poolt nimetatud uuele Leedu aupeakonsulile Los Angeleses Vytautas Cekanauskasele.

V. Cekanauskas on kutselt inseneer, sündinud Kaunases 1929. a. Ta on teeninud ka USA sõjaväes.

Eelmine Leedu aupeakonsul Los Angeleses dr. Julius Jonas Bielskis suri 26. detsembril 1976. a.

Rahvatantsu tunnid

Rahvatantsu tunnid endistele tantsijatele ja rahvatantsu huvilistele toimuvad pühapäeviti kell 5 p.l. Eesti Majas. Esimene tund 20. nov.

Informatsiooniks helistada: T. Voksepp, tel. 698-5577.

Toronto Eesti Segakoor külastas Chicago eestlasi

5. ja 6. novembril külastas Toronto Eesti Segakoor Chicago Eesti Maja, andes iseseisva kontserdi.

Kontsertmatkast võtsid osa 55 lauljat. Sõit toimus bussil ja eraautodel. Buss väljus reede õhtul Toronto Eesti Maja juurest ja Chicago Eesti Maja juurde saabuti hommikul, kus juba külalisi ootas maitsev hommikueine, mis oli teretulnud pärast pikka reisi.

Pärast einet tutvuti ilusa Eesti Majaga ja seda ümbritseva 8-aakrilise pargiga, mis ületab kõik seni nähtud eestlaste kogumispaigad.

Hiljem siirduti 2 miili eemale asuvasse luksuslikku Marriott's Lincolnshire Resort hotelli kuhu oli Segakoorile soodustatud hindadega ööbimine varutud. Pärast mõnetunnilist puhkust viis buss lauljad tagasi Eesti Majja õhtusele kontserdile, kuhu oli kogunenud arvukalt kaasmaalasi.

Kontserti juhatas koorijuht Uno Kook. Kanti ette järgmised laulud: Ma tõstan silmad üles — A. Virkhaus, Otsin õnne — R. Ritsing, Me tuleme — S. Purre, Priiuse hommikul — K. Türnpu, Noktürn — T. Vettik, Männikus — W. Peterson-Berger, Kõrs — R. Toi, Meie Mihkel — J. Aavik. Lõpulugu — V. Lipand ja naiskoorilt Üle kodumäe — S. Purre.

Solistina esines kontserdil sopran Tamara Norheim lauldes 3 laulu: Rändaja õhtulaul — J. Tall, Adele aaria operetist „Nahkhiir" — J. Strauss, ja Vilja aaria operetist „Lõbus lesk" — F. Lehar.

Klaveril saatis koori ja solisti Regina Võhma.

Kontserdile järgnes samas ball. Kavalises osas esinesid T. E. Segakoor ja Tamara Norheim. Ball oli rahvarohke ja tujukiillane kestes varahommiku tundideni.

Pühapäeva hommikul kell 9 kogunes T. E. Segakoor uuesti Eesti Majja, kus noored nobedad perenaised olid korraldanud külalistele rikkaliku hommikueine shampanjaga. Rõõmsas meeleolus vahetati muljeid, kinnitati sõprust

ja pisarsilmil lahkuti nii armsaks saanud kohast ja lahketest kaasmaalastest, kes olid koori saatma tulnud.

Tagasisõit toimus vahetpidamata kestva lauluga ja nii jõuti Toronto Eesti Maja juurde kell 10.30 õhtul lauluga „Nii ajaratas ringi käib". Väsimusest polnud märkugi.

Toronto Eesti Segakoori vastuvõtt Chicagos oli korraldatud Chicago Eesti Maja Kultuurala esindaja pr. Kaldalu ja hr. Kaldalu ning nende abiliste poolt. Hr. Kalju Kaldalu on T. E. Segakoori kauaaegne sõber ja tema viimund kätes toimus Segakoori vastuvõtu korraldamine laitmatult.

L. R.

VABA EESTLANE
kaks korda nädalas

Maksab Kanadas:		Väljaspool Kanadat:
Aastas	$30.—	$32.—
Poolaastas	$16.—	$17.—
Veerandaastas	$ 9.—	$ 9.50

KIRIPOSTIGA

Kanadas:		USA-s:
Aastas	$48.—	$53.—
Poolaastas	$25.50	$27.50
Veerandaastas	$13.50	$15.—

LENNUPOSTIGA ülemere-maadesse:
Aastas $62.—, poolaastas $31.50, veerandaastas $16.50

Aadressi muudatus 30 centi. Üksiknumbri hind 35 centi.

Kanada aadressidele palume märkida „POSTAL CODE" ja USA aadressidele „ZIP CODE"

Pangatshekk või posti rahakaart kirjutada Free Estonian Publishers nimele.

Tellimine saata:
VABA EESTLANE
P.O. Box 70, Postal Stn. C, Toronto 3, Ont.
M6J 3M7

Palun mulle saata VABA EESTLANE aastaks / poolaastaks / veerandaastaks — tavalise / kiripostiga alates „.....“ ..... 197.... Tellimise katteks lisan $ ..... siinjuures rahas / tshekiga / rahakaardiga. (Raha saata ainult tähtkirjas).
Nimi .....
Aadress .....
.....
.....

SURMA LÄBI LAHKUNUD EX OFFICIO LIIGET

JOHANNA PÄTS'i

sündinud 17. detsembril 1890 Tallinnas
surnud 13. novembril 1977 Torontos

mälestab leinas

EESTLASTE KESKNÕUKOGU KANADAS

KAUAAEGSET HEAD SÕPRA

ADOLF LAHE't

mälestavad sügavas leinas

ARMI ja PAUL SANDER

ARMAST AULIIGET

JOHANNA PÄTS'i

leinab

TORONTO EESTI NAISSELTS

ARMAST SÕPRUSLIIGET

JOHANNA PÄTS'i

mälestab

KORP! FRATERNITAS ARTIS

LAHKUNUD AULIIGET

JOHANNA PÄTS'i

leinab

EESTI RAHVUSTEATER KANADAS

LUGUPEETUD

JOHANNA PÄTS'i

mälestavad

AIKI VANE
HELGA ROMAN
perekond PURJE

VAIKSES LEINAS MÄLESTAME ARMAST

JOHANNA PÄTS'i

IRA ja CARL DEUTSCH
HELMI ja ANTS HALJASMAA

4812 YONGE STREET (Sheppardi lähedal) 221-1159
R. S. KANE
Funeral Directors
WILLOWDALE ONTARIO

Eestlaste poolt eelistatud ja traditsiooniliseks kujunenud
MATUSEMAJA
Matusemaja on üle 106 aasta teeninud Metropolitan Torontot sama perekonna poolt väljakujunenud traditsioonidega.
Moderniseeritud avarad ruumid, kvalifitseeritud personal ja küllaldaselt parkimiseruumi.
Väärikas teenimine
ROSAR-MORRISON FUNERAL HOMES LTD.
467 Sherbourne St, Toronto 5, Ont.
Telefon 924-1498

KIRIKUD

TORONTO EESTI AP.-ÕIGEUSU KOGUDUS
R. R. 5, Orangeville, Ontario
Praost E. Lepik
Tel. 1-519-941-4309

Pühap., 20. nov. kell 3 p. l. SURNUTEPÜHA JUMALATEENISTUS Peetri kirikus. Teenib ja jutlustab preester E. Lepik. Laulab koguduse laulukoor hr. Johannes Järvalti juhatusel. Lahkunute mälestamine. Laululehed.

Haruldane sünnipäev T.E. Baptisti koguduses

Möödunud pühapäevasel jumalateenistusel õnnitles T.E. Baptisti kogudus oma kõige vanemat liiget Liisa Lompi tema 99. sünnipäeval. Koguduse naisringi esinaine Loone Jürimäe andis sünnipäevalapsele üle lilli ja ütles õnnitlusi, kuna koguduse noored laulsid tema õnnitluseks.

Liisa Lomp on sündinud 13. novembril 1878. a. Elistvere vallas Tartumaal. Ta on seni olnud haruldaselt hea tervisega, alles hiljaaegu oli ta esimest korda oma elus haiglas, kus opereeriti üht silma. Ta on alati olnud rõõmsa- ja tänuliku meelega, vaikne ja tasane inimene, kes pole saanud tegevuseta jäädа nüüdki, vaid on olnud oma tütre kodus perenaiseks. Hoolimata kõrgest vanusest loeb ta pidevalt kahte eesti ajalehte, vaimulikke ajakirju ja eestikeelseid raamatuid, mille kõrval teeb veel käsitöid.

Tõenäoliselt pole ta mitte üksi oma koguduse vanim, vaid seda kogu Toronto eestlaskonnas.

Õp. A. Kivisiku hauakivi pühitsemine Metsakalmistul

Novembri esimesel pühapäeval kogunes kenake hulk Hamiltoni eestlasi Metsakalmistule, et osa võtta aasta eest surnud koguduse õp. A. Kivisiku hauakivi pühitsemise talitusest. Talitusest võttis osa ka piiskop K. Raudsepp, siduges oma kõnes hauasambal leiduva palve rea „Sinu tahtmine sündigu!" Kõne lõpul pühitses piiskop äsja püstitatud hauasamba, mille kõrvale oli asetatud Hamiltoni koguduse poolt valgete krüsanteemide ning sini-must-valge lintidega pärg mälestuseks oma esimesele truule koguduse hingekarjasele. Palvuse ja õnnistamise pidas abipraost T. Nõmmik.

Seisatati veel hetk õpetaja ning omaksete haudade juures, millede hulk viimaste aastate jooksul on tunduvalt kasvanud. Vaikses palves sooviti rahulist puhkamist neile kõigile, kellede teekond on jõudnud lõpule Metsakalmistu puude varjus.

Toimetusele saadetud kirjandus

TORONTO EESTI EVANGEELIUMI LUTERI USU KOLMAINU KOGUDUS 25. — Koguduse 25. aasta jubeli puhul ilmunud 19 lk. mälestusalbum annab mitmekülgset fotokroonikat koguduse veerandsaja aastasest tegevusest. Sõnalises osas kirjutab endine koguduse hinnatud õpetaja J. Teras „Jeesuse valgusest Kanada teedel", järgneb ülevaatlik „Edasi, edasi, Siion mine valguses", O. G. Adam oli Jumala loodud inimene" ja praeguse koguduse õpetaja O. Gnadenteichi juubelisoov „Jääge minu sõnasse!"

Maailmalaager Rootsis koos Ülemaailmsete Eesti Päevadega

STOKHOLM (EPL) — Eesti Skautlike Noorte Maleva Rootsis järjekordne aastakoosolek leidis aset Eskilstunas 14. ja 15. oktoobril. See on pagulusaastate jooksul juba neljas kord, kus noorteparlament toimub Eskilstunas. Eskilstunasse oli kogunenud noori ja noortejuhte kogu Rootsist. Koosolekud ja ka pidu toimusid Folkets Huseti ruumides.

Peakoosoleku juhatajaks valiti Harald Sepp ja protokollijateks Andres Merelaid ja Aksel Ojasoo. Aruannetest selgus, et tegevusaastal on Maleva arvuline koosseis kasvanud kolme liikme võrra, olles praegu 541. Tegevus on olnud elav ja mitmekesine.

Majandusaruandest selgus, et skaudisõbrakaartide korjandusaktsioon on olnud edukas.

Maleva majandusaruanne, samuti Lend Läände TV majandusaruanded kinnitati revisjonikomisjoni ettepanekul. Peakoosolek avaldas tänu Lend Läände toimkonnale ennastsalgava töö eest. Ülejääk on paigutatud Lend Läände Fondi Koosolek vabastas Maleva juhatuse vastutusest tegevus- ja majandusaasta 1976 osas.

AK poolt kinnitati järgmised ettepanekud: 1) Maleva Suurlaager 1980. aastal nimetada ümber Maailmalaagriks 1980, 2) Pikendada uute skaudi- ja gaidiseaduste prooviaega ühe aasta võrra, 3) Seada Eugenia Ojasoo kandidaadiks Rootsi Maleva poolt Tuleholdja peatoimetaja kohale.

Maailmalaager-80 esialgsete ettevalmistuste koordinaatoriks valiti Sven Hanson, kes kinnitati ka ürituse esindajaks ESTO '80 Peakomiteesse.

Liikmemaks tulevaks aastaks jäeti samaks ja võeti vastu 1978 eelarve. Valimisi tänavu ei toimunud kuna põhikirja alusel valitakse juhatus ja maleva organid kaheks aastaks.

Tänusõnad korraldavale lipkonnale ütles maleva juht Virge Hint.

Peakoosoleku kõrval toimus rida töökoosolekuid, samuti erialakoosolekuid. Neid koosolekuid juhatasid Rein Karro ja Georg Metsalo.

Jaak Akker juhatas sisse töökoosoleku juhtide probleemidest, esitades terve rea arutluspunkte. Maailmalaagri asukohana arutati kas Koitjärve või Metsakodu. Lõplik otsus tehakse alles tuleval aastal. Enne otsuse tegemist toimuvad vajalikud uurimused.

Kuhu paigutada Scarborough'i eestikeelne suur raamatukogu?

Eestlannast raamatukoguhoidja Aino Müllerbecki eestvõttel ja organiseerimisel on Metro-Toronto Scarborough'i linnaosa avalikkude raamatukogude võrk omandanud ligemale 2000 dollari ulatuses eestikeelseid raamatuid, millede katalogiseerimine toimub praegu Scarboroughi raamatukogude administratsiooni hoones. Katalogiseerimist toimetavad Aino Müllerbeck ja raamatukogu ametnik Urve Aunpu.

Seni ei ole veel selgusele jõutud, millisesse haruraamatukogusse eestikeelne kogu tuleks paigutada. Kõne all on olnud nende raamatute paigutamine Morningside osakonda, kuid see raamatukogu on praegu ümber paigutamisel uude asukohta, mis asub Morningside Plazas ning seetõttu ei ole praegu raamatute viimine vanasse asukohta praktiline. Kõne all on olnud eesti kogu viimine ka Highland Creek'i raamatukokku, kuid ka see osakond viiakse tõenäoliselt teise kohta ning seega langeb tõenäoliselt ära ka see võimalus.

Need mõlemad asukohad on kõne all olnud praktilistest kaalutlustest lähtudes, kuna nad asuvad väga lähedal Eesti Kodu korterimajade komplektile, kust tõenäoliselt tuleb eestikeelsetele raamatutele kõige suuremal arvul laenutajaid.

Scarboroughi avalikkude raamatukogude erikeelte koordinaator Mrs. Helena Mott on väga huvitatud, millist asukohta pooldaksid eestlased ise oma raamatukogule. Temale on võimalik helistada ettepanekute tegemiseks telefonil 291-1991. Loodetakse, et seda võimalust eriti kasutavad Eesti Kodu elanikud,

kes peaksid olema huvitatud, et eestikeelsete raamatute kogu paigutatakse võimalikult Eesti Kodu lähikonda.

Scarboro avalikud raamatukogud võtavad jatkuvalt vastu eestikeelseid raamatuid oma kogusse paigutamiseks. Selles küsimuses tuleb asjast huvitatutel kontakti võtta pr. Aino Müllerbeck'iga telefonil 293-7811.

Teadaanne Kontsertbüroo seerialiikmeile

Ingemar Korjuse kontserdi istekohad on nummerdatud. Seerialiikmed saavad oma pääsmed kätte kohapeal seeriakaardi ettenäitamisel.

Kes soovivad lisapääsmeid, palume reserveerida varakult tel. 485-0141.

GARDENIA
FLOWERS & GIFTS
362 Danforth Ave.
Toronto, Ont.,
M4K 1N8
Tel. 466-1951 või 466-1502
Värsked ja esmaklassilised lilled igaks sündmuseks.
Kunstkäsitöid kinkideks: ehted, merevaik, nahktööd, puunikerdused, keraamika.
Räägitakse eesti, läti ja inglise keelt.

Skm Mart Pedel 50

Möödunud nädalal, täpsemalt 11. novembril pühitses Torontos oma lähemas sõprade ringis skaudijuht ning paljudel teistel ühiskondlikel aladel tuntud skm Mart Pedel oma 50. sünnipäeva.

Skautlikku tegevust alustas juubilar juba kodumaal ning nii nagu paljud teisedki eestimeelsed skaudijuhid, ühines ta kohe peale sõja lõppu eesti skautlusega Saksamaal ning jätkas seda ka mõned aastad hiljem Kanadasse saabudes. Mart Pedel on tihedalt seotud olnud Eesti Skautide Maleva Kanadas staabi tööga maleva majandusjuhina, millise ametkoha täitmisel on tema allkiri olnud skautide maleva iga-aastastel õnnetaalritel juba paljude aastate jooksul. Samuti on ta olnud Toronto Kalevi lipkonna vanaskautide Leegionäride pere liikmeskonnas. Juubilari tuntakse tema sõprade ringis kui tugevat eestimeelset isiksust, kes on alati valmis eesti rahvuslikku vaimu hoidma, edasi kandma ning vajaduse korral ka selle kaitseks ja hiivanguks välja astuma. Mart Pedel'i teeneid eesti skautluses on hinnatud temale skaudijuhi teenetemärgi Põhjatäht III järgu annetamisega 1969. aastal ning 1972 edutati ta pärast edukat väitekirja kaitsemist skautmasteriks.

Elukutselt on Mart Pedel charteered accountant ning töötab juhtival kohal Northern and Central Gas Corporation'is. Igapäevase töö kõrval on ta leidnud ka aega oma kutsealaste teadmiste ja õiguste rakendamiseks eesti organisatsioonides, olles seaduslikuks välisrevidendiks Toronto Eesti Maja ja Toronto Eesti Skaudisõprade Seltsi juures, tehes seda tööd oma vabast ajast, heast tahtest ning ilma isikliku tasuta.

Akadeemiliselt kuulub juubilar Korp! Reveliasse ja on ka selles organisatsioonis mitmetel aastatel olnud senioriks (esimeheks) ning täitnud teisi ülesandeid nii Revelia kui ka Eesti Korporatsioonide Liidu juhatustes. Mardi ja ta abikaasa Aino harmoonilist abielu on õnnistatud kaksiktütarde Anne ja Tiinaga.

Mart Pedel'it õnnitlevad tema ümmarguse juubelipäeva puhul paljud sõbrad ja aatekaaslased nii skautlike, akadeemiliste kui ka mitmete teiste organisatsioonide ridades. See tubli eesti rahvuslik vaim ja meelsus, ettevõtlikkus ning sõbralikkus, mis on senini valitsenud juubilari isiklikus elus, kodus ja sõprade ringis ning mida kõike on raske sõnadega hinnata, kandku teda edasi ka tuleviku radadel ning olgu jätkuvalt tiivustajaks ning sütitajaks veel paljude aastate jooksul.

G.M.

Lätlased tähistasid langenute mälestuspäeva

Läti Liit Kanadas võttis osa 11. novembril Toronto vana Raekoja ees toimunud I ja II maailmasõjas langenute mälestustalitusest, pannes mälestussambale läti rahvusvärvides lindiga pärja vabaduse eest langenute mälestuseks. Pärast mälestustalitust korraldas Läti Liidu juhatus vastuvõtu Sheraton hotellis. Vastuvõtust võtsid osa ka Läti aukonsul dr. E. Upenieks, Leedu ühiskonna esimees J. Simanavicius ja Eestlaste Keskнõukogu Kanadas abiesimees L. Leivat ja peasekretär E. Salurand.

EESTI SIHTKAPITAL KANADAS
meie ühiskonna teenistuses
Eesti Majas
958 Broadview Ave. Toronto, Ont. M4K 2R6

V. Loigu heliloomingut Rootsi eestlastele

Manalasse varisenud helilooja Valdeko Loigu abikaasa andis suvel käies Stokholmi E. Kultuuri Koondisele osa kadunu loomingust ja tema heliloomingu täieliku nimekirja, eesmärgiga, et seda levitataks ka Rootsis. Üleantud kogus on hulk laule sega- ja meeskoorile, ja vaimulikku laulu solistile ja orelile, 5 laulu sopranile ja klaverile, kaks laulu skautidele, auhinnatud laul „Our Good American Home" ja kantaat meeskoorile, mis kirjutatud Jaan Lõo tekstile „Hingede päev" klaveri ja oreli saatega ning baritoni soologa.

Üleantud looming on mõeldud paljundamiseks kooridele ja solistidele, kes huvitatud Valdeko Loigu loomingust.

Reet Mae tekstiilkunsti näitus

Esmaspäeval, 28. nov. avatakse St. Lawrence Centre teatri fuajees Reet Mae tekstiilkunstiliste tööde näitus. Näituse pealkirjaks on „Series" ja see sisaldab tekstiiltöid lastele ja täiskasvanuile.

Reet Mae hakkas töötama tekstiiltöödega kümme aastat tagasi. Tal oli 1973. a. kevadel esimene iseseisev näitus, samal suvel näitus OISE ruumides. Vahepeal ta on täitnud eritellimisi, esinenud Ontario Bible College'i grupinäitusel. Eeloleval näitusel on tööd, mis loodud mitmel eri menetlusel.

Näitus jääb avatuks 17. detsembrini, teisip.—reedeti kl. 11 e.l.—5 p.l. ja Toronto Art Productions teatrietenduste ajal.

Võitlejate Ühingu seisukoht Võidupüha küsimuses

Toronto Eesti Võitlejate Ühingu korralisel aasta-peakoosolekul 13. novembril s.a. võeti vastu järgmine seisukoht Võidupüha tähistamise suhtes:

Võidupüha on eesti rahvuslik suurpäev, mida pühitsetakse igal aastal 23. juunil Võnnu lahingus saavutatud sõjalise võidu tähistamiseks Landesveeri üle.

Rahvusliku traditsiooni kohaselt pühitses seda päeva eesti rahvas omas tervikus riigipea juhtimisel, ka kõigis lahinguis langenud eesti sõdalaste austamiseks ürgsest ajast arvates.

Vabade eestlastena pühitseme seda rahvuslikku suurpäeva endiste traditsioonide kohaselt meie E.V. (riigivõimu) tunnustatud esindaja juhtimisel.

Ei ole mõeldav ega lubatav, et Võidupüha tähistamist püütakse asendada mingisuguste teiste üritustega, mis varjutavad seda meie rahva tähtsamat rahvuslikku püha.

Toronto Eesti Võitlejate Ühing kui Eesti rahvusliku maleva traditsioonide edasikandja on korraldanud Võidupüha tähistamist senini ja jatkab seda rahvuslikku traditsiooni ka edaspidi koos teiste organisatsioonidega.

KÕIKIDEKS KINDLUSTUSTEKS
H. LATER & CO. Ltd.
"INSURANCE"
1482 Bathurst St., 4 kord
(Bathurst—St. Clair)
Telefon kontoris 653-7815 ja 653-7816

AR AUTO SERVICE
Teen kõiki autoparandustöid kõikidele autodele soodsate hindadega.
5906 YONGE ST. (tagahoovis)
Telefon 222-4488
ANTERO RISSANEN

JAAN ALMER
KATUSETÖÖD
Tel. 699-5295
Teeme uusi ja parandame vanu nii linnas kui ka suvilates

E. Kiilaspea:

„Oleme oma noored ära hellitanud"

Torontos moodustati Noorte Aasta komitee

Möödunud laupäeval toimus Toronto Eesti Majas Eestlaste Kesknõukogu Kanadas noorsootöö komisjoni esimehe E. Kiilaspea kokkukutsel noorte organisatsioonide esindajate koosolek Noorte Aasta kavandamiseks ja Kanadas Noorte Aasta läbiviimise komitee loomiseks. Kokku oli tulnud 14 noorte esindajat, enamuses gaidide ja skautide organisatsioonidest, kes üksmeelselt otsustasid moodustada Noorte Aasta Kanada komitee ja asuda Noorte Aasta sisustamisele. Koosolekul tuli eriti kõne alla vajadus Noorte Kodu järgi Eesti Majas, mis Eesti Maja juurdeehitusega siiski ei ole lahendatud ja milleks loodud komiteele tehti ülesandeks uuesti samme astuda. Koosolekust võtsid osa ka EKN esimees U. Petersoo ja peasekretär E. Salurand.

Koosoleku juhatajaks valiti E. Kiilaspea ja protokollijaks Piret Komi. Sissejuhatava ettekande Noorte Aastast pidas E. Kiilaspea. Ta märkis, et Baltimore'i Eesti Päevadel otsustati korraldada Noorte Aasta ilma selle sisu lähemalt määritlemata. Organiseeritud noorte seisukohalt ei näi Noorte Aastaks olevat erilist vajadust, kuid probleemiks on noorte organisatsioonidest juba väljakasvanud noored.

Eeloleval Noorte Aastal tuleb tegeleda peamiselt nende noorte kadumisega eesti ühiskonnast ja rääkida mitte niipalju noortest, vaid noortest täiskasvanutest.

Küsimuses on, mida õieti soovitakse. Kas seda, et ainult mõningad üksikud kes täielikult sobivad vanema generatsiooni (üle 50 a.) mõttemaailma, kaasatulekut või noorte suuremahulgalist järelkasvu. Kui arvestame noortega kui täisõiguslike osanikkudega eesti ühiskonna, siis üks Noorte Aasta peamisi põhimõtteid peaks olema eesti täiskasvanute organisatsioonide arusaamade noortele vastuvõetavamaks kohandamine.

Praegused noored ei ole muidugi ka mitte inglid. Siinse maa mõjud on tugevalt tunda andnud. Puudub kohusetundlikkus ja tunda annab üldine laiskus. 25 aastat tagasi leidsid noored aega ülikoolis käia ja eesti ühiskonnast osa võtta. Nüüd väidetakse, et pole aega koolitöö tõttu.

Olukorras on viga see, et püüdes oma noori kümne küünega hoida oma ühiskonnas, oleme nad ära hellitanud, ja seda väga negatiivsete tagajärgedega.

Nimetus „noor" peaks õieti ära kaotatama ja üle 21-aastaseid peaks võtma kui täisõiguslikke ühiskonna liikmeid, aga koos sellega kaasaskäiva vastutustundega. Räägime nendega kui võrdsetega, mitte kunagi keelates head nõu ja aidates leida tõtt.

Edasi E. Kiilaspea seadis kümnes punktis üles põhimõtteid, mis peaksid olema Noorte Aasta eesmärgiks. Neis märgitakse: Tuleb arvestada sellega, et siinses ühiskonnas üleskasvanud ja hariduse saanud noor mõtleb teisiti, kui kodumaal üleskasvanud. Siinse maa kasvatus ei sisenda ei häid kombeid ega kohusetunnet. Seda lünka peavad täitma eesti kodud ja organisatsioonid. Eesti organisatsioonid peavad tõsiselt mõtlema noorte järelkasvule.

Noori peab oma juurde aktiivselt värbama, kuna vabatahtlikkuseks on nad liiga mugavad.

On täiesti mõttetu seada nooremaid poliitiliselt kategooriatesse, kuna nende lõplikud tõekspidamised on veel kujunemata. Värbame igasse rahvuskultuuriga tegelevasse üritusse maksimaalselt noori, olles neile heatahtlikuks nõuandjaiks. Peame meeles meie kõigi ühist sihti, mis on meie kodumaa vabastamine ja siinse eesti ühiskonna ea maksimaalne pikendamine.

Lõpuks märkis E. Kiilaspea, et suuremates eesti ühiskondades. nagu Torontos, on suur vajadus ühise peavarju, Noorte Kodu saamiseks, mis Eesti Maja juurdeehitusega ei ole kahjuks lahenenud.

E. Kiilaspea ettekandele järgnes elav laudkonna diskussioon. EKN esimees U. Petersoo lisas ettekandele, et Noorte Aasta peaks noortesse sisendama mõtet, mis tähendab olla eestlane. Endla Komi (Toronto E. Täienduskool) tõstis üles Noorte Kodu küsimuse — miks ei tulnud sellest midagi välja? On vaja kokkutuleku võimalusi noortele, kes on lõpetanud täienduskeskkooli, kuigi neid algul vähe kokku tuleb.

Eesti Majas ettenähtud noorte ruumi kohta märkis E. Kiilaspea, et selle ruumi küsimus on raha taha jäänud kinni.

Eesti Maja soovib ruumi korrashoiu ja majamaksu arvel aastas $2.730, mida noortel ei ole välja panna.

Ruum on nüüd Eesti Maja juhatuse korralduses ja seda ei saa nimetada enam noorte ruumiks. Küsimuse kohta oli mitmeid sõnavõtte (E. Marten, J. Marley, M. Haarmann, U. Petersoo j. t.), leides, et tuleks uuesti Eesti Majaga läbi rääkida ja Noorte Kodu saamiseks lahendust otsida. E. Komi leidis, et vajaduse korral peaks Eesti Majas teiste kasutajate üüre tõstma ja noorte ruumi eest ei tuleks majamaksu osa nõuda. Küsimusele lahenduse leidmiseks sammude astumine jäi loodava komitee ülesandeks.

Elavad läbirääkimised toimusid ka Noorte Aasta kohta üldiselt. Oli ka mõningaid kahtlevaid hääli (K. Tarum, M. Haarmann), kas Noorte Aasta järgi on vajadust, kuna olevatel organisatsioonidel on tööd küllaldaselt. E. Kiilaspea selgitas, et raskuspunkt tuleb panna eesti noorte väljatoomisele eesti organisatsioonidesse ja eesti üritustele. Kai Tarum soovitas noorte ajakirja väljaandmist noorte vahel kontakti pidamiseks. Sooviti ajakirjanduses noorte üritustele rohkem tähelepanu juhtimist ja et ajakirjandusele sellekohast informatsiooni saadetaks. E. Komi rõhutas, et erilist tähelepanu tuleb pöörata sellele, et saada kätte noori, kes pärast keskkooli eesti elust eemale jäävad.

Üksmeelselt otsustati moodustada Noorte Aasta komitee, kuhu valiti Piret Komi, Kai Tarum, Ingrid Tamm (Hamilton), E. Kiilaspea, E. Marten, U. Migur, Monica Haarmann ja Kati Lindre. Komitee võib ennast uute liikmetega täiendada.

Koosoleku lõpul teatas U. Migur, et „Leelo" kooril on likvideerimine päevakorral, kuna noored ei leia aega koori tegevusest osa võtta. Koosolekul soovitati „Leelol" teha pingutusi. et koori tegevust jätkata.

E. Kiilaspea tänas koosolekust osavõtnuid hea koostöö eest, kahetsedes, et kõik koosolekule kutsutud ei ole saanud koosolekust osa võtta. Kokkuvõttes Noorte Aasta ei ole probleemiks ja seda aastat on meile vaja.

Ingemar Korjus Town Hallis

Kava ulatub klassikast kaasajani

Pühapäeval, 27. novembril annab bass-bariton Ingemar Korjus oma järjekordse kontserdi Torontos.

Tagasi edukalt kontsert- ja stuudiumimatkalt ameerika läänekaldal, on Korjus olnud tihedas ja tulemusrikkas kunstilises tegevuses. Oma kauni häälega ja viimistletud ettekandega on Korjus avanud endale tee maailma kontsertlavadele. Värskelt väljakuulutatud „Opera in Concert" sari rakendab prominentselt ka Ingemar Korjust.

Korjuse kava ulatub klassikast kaasajani ja sisaldab loomulikult ka annuse eesti heliloomingut.

Möödunud suvel tegi Korjus kaasa oma esimese ulatuslikuma ooperi-rolli Mozarti ooperis „Figaro pulm". Korjusele endale uudse muusikalise väljendusvormina tõotab ooperilava omale saada uue tugeva ja ka lavaliselt efektse talendi. Seda kinnitavad arvustused Korjuse esinemistest Derek Healey ooperi „Seabird Islan'i" esiettekandelt Guelph'i Festivalil möödunud kevadel. Kanada ooperis esines Ingemar Korjus äsja edukalt Mozarti „Võluflöödis" ja Verdi „Don Carloses".

Oratooriumi-lauljana on Ingemar Korjus kindlustanud omale juba väärika koha kanada laulukunstnikkude peres, mis selles kapatsiteedis ulatab ka üle Atlandi Euroopasse.

INGEMAR KORJUS

Ingemar Korjuse laulu-õhtute kavad on alati olnud sisukad nii valikus kui esituses. On loomulik, et eelseisval kontserdil võime kõike seda taas nautida.

Saatjana eelseisval EKK Kontsertbüroo sarjas toimuval kontserdil tegutseb kanada tõusvaid tähti klaveri alal — Jane Coop.

Kontsert St. Lawrence Centre Town Hallis algab kell 7 õhtul.

Sõjaväe luure jälgis ametiühingute tegevust

OTTAWA — Kanada kaitseminister Barnett Danson mainis Ottawas, et kanada sõjaliste jõudude luureorganid on silmas pidanud teatavaid isikuid ja gruppe, kes võiksid kahjustada Kanada ühiskonda. Kanada sõjaliste jõudude vastu on viimasel ajal esitatud süüdistusi, et sõjavägi on spioneerinud föderaalvalitsuse kasuks ametiühingute ja nende juhtide järele, mis on tekitanud suure vihatormi ametiühingute ringkondades.

Ülikoolide lõpetajaid

Cornelli ülikooli Ithacas, N. Y. lõpetas BS kraadiga Toomas Rein Laaman. Ta jatkab õpinguid magistri- ja doktorikraadi saavutamiseks Ohio State Universitys, Columbuses, Ohio. Samal ajal alustas ta ülikoolis tööd biokeemia alal research associatena. Ta on sündinud 1956. a. Alaliseks elukohaks on tal Buffalo.

State University of New York lõpetas BS kraadiga Business and Technology alal Vello Puust (Fraternitas Estica).

VAJATAKSE LAPSEHOIDJAT
3 kuusele poisile alates 5. dets. Avenue Rd. ja Eglintoni raj. Tööajad esmasp. kuni reedeni 8—5. Tasu kokkuleppel. Tel. 481-8034.

Sauna-craft
esitab:
★ Uudne „HOTPERT" — uus puudega köetav sauna-ahi. Tsirkuleeriv kuumuse muutja teeb seda kiirelt ja tõhusalt.
★ ELEKTRI-SAUNAAHJUD:
„F/S" seinamudel on suur ruumisäästja
„Suomi" põrandamudel on läbi roostevaba terasest 4 aasta garantii
★ 2" x 6" oksteta seedripuust saunamudelid „do-it-yourself" ehitajatele
★ Tellimistele tehtud saunad, dushi või pesuruumiga ja eraldi pesuruumiga
★ Ümmargustest männipalkidest saunad maale
★ Mitmesugused puutööd, veetorustiku- ja elektritööd
443 Whitmore Ave. Toronto, Ont.
M6E 2N6 — Tel. 787-8606

EESTI ALUMIINIUM KOMPANII
võtab tellimisi vastu alumiinium uste, akende ja välisseina katete tööde peale (aluminium siding). Neljas värvis alumiiniumist veerennid ilma jätkudeta (ühes tükis). Tasuta hindamine. Töö kiire ja korralik.
H. OSSO, tel. 884-4558 ja 832-2238, Richmond Hill, Ont.
Met. lic. nr. B 888

TORONTO EESTLASED!
Tulge tutvuma uue soome juuksuri-äriga
WESTMAN'S HAIR
658 Sheppard Avenue West
(Sheppard — Bathurst) Toronto, Ontario
Reservatsiooniks helistada
TELEFON 638-2746

S & G TIRE SERVICE
459 Roncesvalles Ave. Tel. 534-6602, 534-9989
LUMEKUMMID
ESINDAME: Uniroyal, Vredestein, Michelin, Goodrich'i „radial-ply" autokumme. Kõik suurused. Tarvitatud autokummid.
Autokummide parandamine.
Elektrooniline rataste balansseerimine. Kõigilt uutelt kummidelt hinnaalandus.
Müüme kõiki uusi ja pruugitud rattaid.
HINNAD ERITI ODAVAD JA TÖÖ EEST VASTUTUS
Töötame esmaspäevast reedeni kella 8.30—6.30 ja laupäeviti kella 8.30—1.00.
S. MALMSTRÖM & SON

Auto juhtimine purjus olekus

MARC LINETT

(Canadian Scene) — Kui teid peatatakse ja kahtlustatakse purjus olekust auto juhtimises, see tähendab kui arvatakse, et teie võimed mootorsõiduki juhtimiseks on alkoholi või teiste uimastusainete tõttu nõrgestatud, siis on teil mitu valikuvõimalust.

Kui teie olete purjus, siis on väga hea idee kui teie teete politseinikule ettepaneku oma auto parkimiseks ja taksiga koju sõitmiseks.

See hoiak, millele liitub koostöö tahe, jätab politseile mulje, et teie olete vaid vähesel määral joovastavate jookide mõju all või isegi täiesti kaine.

Kui teie olete veendunud, et teie olete kaine ning olete võimeline oma sõidukit täielikult valitsema, siis võite politseilt nõuda, et ta tõestaks teie ebakainet olekut ning politsei teeb seda. Teid arreteeritakse ning politsei viib teid hingamistesti tegema. Teil on nüüd valik, kas teie teete testi või loobute sellest. Kuid teie peate olema teadlik, et keeldumine on väljakutse. Teatud olukordade juures võib autojuht testist keelduda. Näiteks kui politseinik ei luba teil konsulteerida oma advokaati, et temalt küsida, kas teie peaksite tegema testi.

Sellisel juhtumil tuleb Kanada ülemkohtu otsuse kohaselt süüdistatava vastu esitatud süüdistus tühistada.

Ülemkohtu seisukoht baseerub Canadian Bill of Rightsi sektsioon 2 (c) (ii) alusel, mis mainib, et üheltki arreteeritud või kinnipeetud isikult ei tohi võtta tema õigust viivitamatult advokaadiga nõu pidamiseks. Kui seda tehakse, siis ülemkohtu otsuse kohaselt on isiku põhilisi õigusi rikutud.

Politseivõimudel ei ole õigust läbi otsida teie autot kui neil ei ole läbiotsimise käsku. Kui aga teie olete näiteks suitsetanud marihuaanat ning politseinik tunneb teie autos selle suitsu lõhna, siis on tal õigus autot läbi otsida kuigi tal ei ole läbiotsimise käsku.

FINN-AUTO
Teen kõiki mehaanilisi parandusi (mitte keretöid)
3323 Danforth Ave. Tel. 691-9553
RISTO SAARENVIRTA

SPORT

A. Vähi ja J. Kivisild Torontos eesti tennisemeistrid

Mitmekordse edasilükkamise järele avanes alles oktoobrikuus võimalus eesti tennise meistrivõistluste läbi viimiseks, kuna kogu sügis osutus väga ebasobivaks halva ilma tõttu. Osavõtt oli üllatavalt suur, kuigi palju häid mängijaid ei saanud osa võtta.

On meeldivaks üllatuseks, et eesti sportlaste ridades kerkib ikka uusi ja uusi tennisemängijaid. Iga aastaga võime lisada mõned uued nimed meie võistlejate nimekirja.

Naismängijate ridades näitas väga head taset meie noor mängija H. Reidak, kes poolfinaalis kohtus T. Petersiga, kellega tal oli pinev võistlus. Lõpuks võitis H. Reidak 7:6 7:6, kuid finaalis kohtus ta möödunud aasta meistri A. Vähiga, kes näitas haruldast vormi ja lõi H. Reidakut 6:2 6:1. Poolfinaalis A. Vähi võitis L. Alangut 6:3 6:1.

Meeste tiitli jagamine toimus kahe vana rivaali Jaan Lentsi ja Jaan Kivisilla vahel, kus siiski viimane oma kindlama mängutaktikaga võitis 6:3 6:4. Mees-paarismängus kohtusid finaalis J. Kivisild- A. Kõresaar ja J. Suits-R. Ronze kus esimesed võitsid 6:3 3:6 6:4.

Segapaarismängus J. Lents ja T. Peters võitsid A. Vähi ja C. Vähi'i 6:1 6:7 6:4.

Parimaks nooreks ostutus R. Triefeldt. kes mängis meeste klassis V. Heinari vastu, kellele ta kaotas kolme seti järgi.

Mängude tagajärjed olid järgmised. I ring: T. Heinar võitis T. Hollandi 6:1 6:2, A. Peters lõi R. Saarnat 6:1 4:6 6:2, J. Lents lõi F. Veskit 6:0 6:0, A. Kõresaar sai loobumise L. Reinsoolt. V. Heinar võitis R. Triefeldti 6:4 4:6 6:2.

Teine ring: T. Heinar sai loobumisvõidu, J. Lents lõi A. Petersi 6:1 6:2, A. Kõresaar lõi V. Heinari 6:3 6:2 ja J. Kivisild võitis J. Toomest 6:1 6:3. Poolfinaal: J. Lents lõi T. Heinari 6:2 6:1 ja J. Kivisild võitis A. Kõresaart 6:0 6:1.

Sellega on siis lõppenud jälle üks ilus tennise hooaeg, kuid kindlasti paljud on juba ettevalmistusi teinud hallides mängimiseks.

Spordiuudiseid kodumaalt

Eestis on praegu populaarseimaks sportlaseks jalgrattur Aavo Pikkuus, kel on käesolev spordisuvi olnud väga tulemusterikas. Oktoobris Türgis peetud võistlusel saavutas ta teise koha (esimeseks tuli venelane V. Shapovalov).

*

Oktoobrikuu teise poole üllatusmeheks kodumaa sportlaste hulgas oli Rein Horn. Suhhumis lõppenud „Dünamo" üleliidulistel meistrivõistlustel võitis tallinlane väikepüssi suure standardi (3x40 lasku) 1171 silmaga. See tulemus on parem üleliidulisest ja ka ametlikust maailmarekordist, mis on 1167 silma. Montreali olümpiamängude kuldmedalimees Lanny Bassham, USA-st, saavutas oma medali 1162-ga. Rein Horni hiilgesaavutus sündis tänu rekordilisele 398 silmale põlveltasendis. Lamades laskmise lõpetas ta samasuguse tulemusega, püstiasendist aga kogus 375 silma.

Samal võistlusel saavutas tartlane Matti Jõgi metsseralaskeharjutusel (20 pluss 20 lasku) 385 silma ja tallinlane Peep Sõber revolvriharjutuses (30 pluss 30 lasku) 589 silma.

PAUL JUTTUS
HOGAN PONTIAC BUICK LTD.
348 Danforth Ave.
Telefon äris: 461-3561
PONTIAC
BUICK
LEMANS
PHOENIX
FIREBIRD
SUNBIRD
CENTURY
ACADIAN
SKYHAWK
G.M.C. veoautod
Pruugitud autod

RISTSÕNA NR. 951

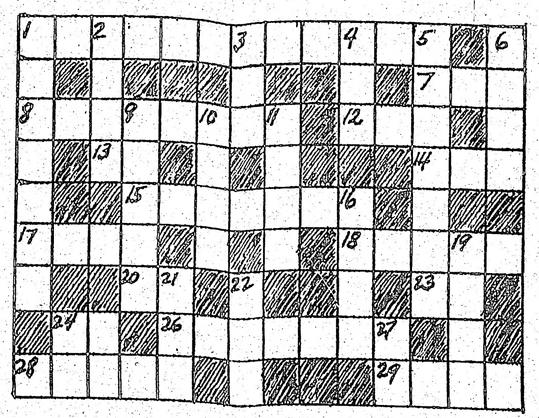

Põikread: 1. Riigipööre, 7. Kaunvili, 8. Aianduslik või põllumajanduslik ettevõte, 12. Pinnamõõt, 13. Isiklik asesõna, 14. Jaatav sõna, 15. Võlapaberid, 17. Hädahüüe, 18. Türgi valitsejate nimi, 20. Kaassõna, 23. Valuhüüe, 24. Hoov, 26. Linn Hispaanias, 28. Madala vastand, 29. Teritas.

Püstread: 1. Kulutab raha asjatult või üleliigselt, 2. Vajab januline, 3. Tross, kõis, 4. Spordiriist, 5. Ebaõnnestuma, 6. Muusika suurmees, 9. Eesti keele uuendaja, 10. Laevade paranduskoht, 11. Kirjutusvahend, 16. Endisaegne kaaluühik, 19. Jaapani ürgelanik, 21. Koht, paik, 24. Kaksikvokaal, 27. Sama, mis 23 põiki.

RISTSÕNA NR. 950 LAHENDUS

Põikread: 1. Ookean, 6. Ataman, 10. Särev, 11. Ainiti, 12. Lahker, 13. Atsteek, 14. Ulas., 16. Ette, 18. Sõge, 19. Uimastav, 22. Juss, 24. Palagan, 25. Imetlus, 27. Esko, 29. Tasakesi, 32. Sokk, 35. Avis, 36. Seda, 37. Amneris, 39. Vigala, 40. Iiling, 41. Risti, 42. Tarvis, 43. Osiris.

Püstread: 1. Obadus, 2. Küngas, 3. Asta, 4. Näitleja, 5. Kestvus, 7. Tääk, 8. Makett, 9. Nõrkev, 12. Leem, 15. Sõnakas, 16. Esiteks, 17. Tasuv, 20. Isik, 21. Rabav, 23. Unes, 26. Moskiito, 28. Siberis, 29. Taavet, 30. Singer, 31. Emma, 33. Kefiir, 34. Haigus, 37. Alvi, 38. Siis.

Praakkaubad seisavad ladudes

Tavaliselt kurdetakse kodumaal kaupade puuduse üle. Ilmneb aga, et mõnes osas kipub ka kaupu üle jääma — eriti riietusesemeid, kui need on moest välja läinud. „Õhtuleht" 24. 5. 77 kirjutab:

„1. jaanuaril oli ladudes rohkem kui 2 miljoni rubla eest üle aasta seisnud kaupu, need tuli alla hinnata ja nii tuulde lennutada 500 000 rubla. Muide, lõviosa allahinnatavast moodustavad õmblustooted ja jalatsid. Tänane riidemuster ei tarvitse homme enam moes olla. Mäletame kõik mõni aeg tagasi olnud krimpleenitormamist. Praegu on iga liiki krimpleeni külluses saada, aga riie ei lähe — pole moes."

Produktsioon nähtavasti ei hooli tarbimisest või puudub neil omavaheline kommunikatsioon. Sest pildil on ka teine külg:

„Salvo ei tee enam aknapesuharju (1 rubla 30 kopikat — ilmsesti liiga odav, et kasumit anda), akna- ja uksetihendeid. „Vasar" tahab tootmisest ära võtta veekopsiku ja kurnsõela ... Rohkesti on ka neid asju, mida kauplused kahel käel müügile võtaksid, kuid mille valmistamine jalgu alla ei saa ... Kergetööstuse Ministeerium peab kiiresti meetmeid (abinõusid) võtma, sest on ju kujunemas olukord, kus meie ettevõtetes toodetud riie ei leia enam turgu."

Hiidlaste Nigulapäeva pidu

Hiidlaste Seltsi juhatus on tihedas tegevuses oma sügispeo korraldamisega, mis sel aastal peetakse olukordadest tingitult kuu aega hiljem ja kannab seetõttu Nigulapäeva peo nime. Pidu haarab peale õhtusöögi, kuhu seekord kuuluvad sisse ka karastavad joogid, veel eeskavalise osa, loterii rikkalike võitudega ja tantsu hr. Arro orkestri saatel. Laudade ettetellimist ja piletite müüki korraldab seltsi juhatusliige Edgar Liik. Pidu leiab aset laupäeval, 10. detsembril 19, algusega kell 7 õhtul Tartu College'i ruumides, 310 Bloor Street West, sissekäik Madison Avenuelt. Kõik hiidlased ja nende sõbrad on teretulnud.

RAAMATUID

müügil — Hind — Saatekulu

„VABA EESTLASE" TALITUSES

	$	¢
Ilme Ivandi — Pargi	2.50	35
Kuldne tammetõru — Näidendid ja ettekanded noortele	3.—	30
L. Wahtras — Liivaklass	2.50	15
Ravimtaimed, 259 retsepti	2.50	15
Enn Nõu — Vastuvett	5.—	40
Anna Ahmatova — Marie Under — Reelviem	3.50	35
H. Michelson — Skautlikul teel	3.—	35
H. Michelson — Noorsootöö radadel	4.30	35
H. Michelson — Eesti radadelt	9.—	35
Eduard Krants — Lumeliitlased (luuletuskogu)	3.—	15
Ilona Laaman — Mis need sipelgad (luuletuskogu)	3.—	15
Estonian Official Guide	5.—	40
Paul Laan — Mõttelend — Pilte ja peegeldusi	5.—	25
Herbert Salu — Utoopia ja futuroloogia	4.50	25
Karin Saarsen — Lohengrini lahkumine	4.50	15
„Trilau" üksiknumbreid	1.25	
K. Inno — Tartu University in Estonia	3.50	40
A. Kubja — Kadunud kodud — mälestused	4.—	25
A. Kubja — Mälestusi kodusaarelt	2.—	20
A. Kubja — Palukesed	1.50	20
E. Uustalu ja R. Moora — Soomepoisid 426 lk. + 64 lk. fotosid	14.—	35
Leho Lumiste — Alamuse Andres — biograafiline jutustus kirjanik Oskar Lutsust	6.65	40
L. Lumiste — Atlandi aknal	2.10	40
L. Lumiste — Killad külas	5.30	40
A. Vomm — Ristsõnad I	2.50	20
A. Vomm — Ristsõnad II	2.25	20
A. Vomm — Ristsõnad III	2.25	20
A. Vomm — Ristsõnad IV	2.25	20
Ants Vomm — Minu hing (luuletuskogu)	20.—	40
K. Eerme — Surnud laevad ja elavad mälestused	1.50	15
K. Eerme — Päevata päevad ja ööta ööd II	4.—	40
S. Ekbaum — Ajatar (luuletuskogu)	4.—	30
Aarand Roos — Jumalaga, Kars ja Erzurum	4.—	30
J. Pitka — Rajusõlmed	8.80	40
T. Tamm — Need teod süüdistavad II	5.—	40
A. Käbin — Vaim ja muld	10.—	40
Urve Karuks — Kodakondur (luuletuskogu)	6.—	20

RAAMATUID LASTELE:

Kalevipoeg — Õppe- ja tööraamat lastele	2.50	50
Õpeta mind lugema I — (Õppe- ja tööraamat eelkoolialistele lastele värvitrükis)	3.—	40
Õpeta mind lugema II — Õppe- ja tööraamat eelkoolialistele lastele värvitrükis)	4.—	40
Eesti keele Harjutustik I	2.25	35

VIIE RINDE VASTULUURE TEENISTUSES

OTTO KUMENIUS

1.

I

Soomlased on võidelnud sellisel viisil, mis õigustab neid säiluma vaba rahvana.

Stalin

Soome rahva rühikus on tõesti imestusväärne: 600 aasta jooksul on nende maal valitsenud sõjaolukord mitte vähem kui 100 aastat. Tähtsam on selline maa säilitada liitlasena kui ühendada see Suur-Saksamaaga, mis tooks tulemuseks vaid lisaraskusi.

Hitler

Mõned nädalad enne Nõukogude Liidu ja Soome vahelise sõja puhkemist Stalin ja Hitler kirjutasid alla mittekallaletungi kokkuleppele. See sisaldas salajase „klausli" kus lepiti kokku, et Soome, Eesti ja Läti „kuuluvad Nõukogude Liidu huvipiirkonda". Nõukogude Liit sundis peagi selle järel Balti maad sõlmima omaga vastastikuse abistamise pakti ja alustas laevastiku tugikohtade ehitamist nende rannikuile. Siis tuli Soome kord. Venelased nõudsid Karjala Kannast, mõningaid Soome lahe saari, Kalastajasaart loodes ja Hanko neeme loovutamist 30 aastaks rendile *nende laevastikubaasi* jaoks. 1939. aasta oktoobris Soome valitsus lükkas tagasi need Nõukogude Liidu nõudmised pidades nende vastuvõttu võimatuks. 19. oktoobril Soome president Kallio võtis osa „kuningate kohtumisest" Stokholmi kuninga lossis. Ta avaldas soovi, et põhjamaad oleksid sõlminud *ühise kaitsekokkuleppe* ja kindlustanud Ahvenamaa saared.

See oleks ilmselt kujunenud meie maa, samuti kui Norra ja Taani ehk kogu põhjamaade päästmiseks. Kui nüüd hiljem olukorda vaatlen, siis mulle tundub, et selline liit oleks tõeliselt vältinud nii venelaste kui ka sakslaste rünnakud. Aga teised põhjariigid tõrjusid Kallio palve tagasi ja Soome jäi üksi.

30. novembril koidu ajal punaarmee ületas võimsa kahuritule toetusel Soome piiri mitmes eri kohas. Tugevad lennuüksused pommitasid Soome linnu, Nõukogude Liidu Läänemere-laevastik alustas rünnaktegevust merel. Talvesõda oli süttinud.

Rünnak tuli soomlasile üllatusena. Nõukogude Liidu nõudmisist oli alles mõtteid ja arvamusi vahetatud Kremlis ja soomlaste arvates vaheaeg nõupidamistes tähendas ainult asja edasi lükkamist, et anda aega kuni härrad Moskvas oleksid leidnud uusi põhjusi oma nõudmiste selgitamiseks. Vaheajajooksul esimesed evakueerunud asusid Helsingisse ja teistesse keskustesse tagasi, koolid avati, mobiliseerimistegevust kergendati, ohvitserid läksid puhkusele. Elu läks tagasi endisesse rahulikku rutiini. Salaluure oli küll novembrikuu keskpaiku tõdenud, et venelased paigutasid suuri üksusi Leningradi piirkonnast Karjala Kannasele. Kokku oli Nõukogude Liit paigutanud Soome piirile 25 jalaväe- ja kümmekond tankidiviisi, järelikult tugev armee. Nende vastu saime asetada vaid kümmekond puudulikult relvastatud jalaväediviisi, kelle mees-, niisama kui tuletugevust ei saanud võrreldagi nõukogude omaga. Meie luureasutuste arvamus oli, et Nõukogude Liit valmistas end sõjategevuse alustamiseks. Soome poliitilised juhatajad olid aga teisel arvamisel. Isegi välisminister ei uskunud sõja võimalikkusse. Ja poliitikute optimism nakatus ka rahvasse.

Kui esimesed venelaste pommid langesid, seisin Helsingis peegli ees habet ajades. Mu kolmeaastane poeg Tom jälgis pinevusega minu tegevust. Kuulsime lennukite müranat linna kohal, kuid ei hakanud lähemalt mõtlema selle hääle tähendust. Samas hakkasid pommid langema nii lähedale, et maa kõikus kui maaväringus. Tõstsin poja sel hetkel oma sülle ja vannitoa akna kaudu nägin kuidas tänava teisel poolel asetsev väike kirik varises rusudeks. Rünnak lõppes sama kiiresti kui see oli alanudki.

Just sel samal päeval, sõja esimesel, kogesin üllatuse, mis muutis kogu mu elu suuna — mitte ainult sõja-ajaks, vaid alatiseks. Minu selleaegsele töökohale Helsingi kriminaalpolitseis langes kui taevast teade, kus mind paluti ilmuda politseiülema Arajuuri juurde. Tema oli minu kõrgeim ülemus, kuid kutse tema jutule minekuks polnud just igapäevane. Läksin siis tema ruumi. Ta teatas lühidalt, et minu politseiniku karjäär on nüüd lõppenud. Mind oli määratud valitsuse ja presidendi ihuvalve meeskonna ülemaks. Major Hovilainen — komandandikantselei ülem — andvat mulle lähemad juhtnöörid. Minul tuli kohe *end temale* ilmutada. Major oli siiski sama „salapärane", ta teatas ainult, et president ja valitsus vajavad ihukaitsjaid ja et mul tuli täita see ülesanne. Sain täiesti vabad käed, oma abilised võisin ise valida politsei ringkonnast, aga ta lisas, et kõik pidi toimuma kiiresti.

Hakkasin tööle ja „noppisin" ilma aega kaotamata kolmkümmend meest Helsingi politseinikest, esmalt häid autojuhte ja relvakasutajaid; paljud olid head sõbrad juba aastaid olnud. Ostsime kolm seitmeistmelist Ford sõiduautot, lisaks mõned väiksemad sõiduautod ja üürisime omale ruumi peastaabi lähedal asuvast Soome Panga majast, mille keldris oli kogu Soome parim õhukaitse varjend. Peaminister Ryti oli Soome Panga juhataja. See mees, kellega mul tuli peamiselt nõu pidada oma tegevuse organiseerimisel, oli mugavasti käe ulatuses. Olin noor ja antud ülesanne kütkestas tugevasti mu seiklussoovlikke meeli. Alustasime mittemillestki, hankisime omale kasutamiseks Soome konepüstolid, samuti tavalised sõduripüstolid ja organiseerisime omale abiks administratiivse jao suuruse üksuse, mille ülemaks sai Väinö Sartama. Meie ülesanne oli presidenti ja valitsust silmas pidada *öösel ja päeval — neile ei tohtinud* midagi juhtuda.

Ihukaitse alustas oma tööd. Meie esimene ülesanne oli tagada julgeolekut Rytile, keda paljud nimetasid põhjamaade andekaimaks finantsjuhatajaks. Ta oli välispidiselt ennast valitsev, sageli täiesti *kui „isiksuseta"* mees, kelle elumõte seisnes „kohustus enne kõike". Tal tuli minna Mikkelisse Mannerheimiga kohtuma, kes oli asutanud peastaabi sellesse väiksesse Savo linna, samasse kust ta oli ka 1918. aastal juhatanud sõjategevust. Kui olime olnud mõned tunnid reisil, kutsuti mind Ryti juttule salongvagunisse, mille ühe tööstuse direktor Ahlström oli andnud valitsuse käsutusse. Meie rong sõitis kustutatud tuledega, võrgud olid tihedalt veetud akende ette. Iga hetk oli karta venelaste õhurünnakut, sest vaenlaste lennukid kimbutasid esijoones liiklus-keskusi, ronge ja muid liiklusvahendeid, nad tulistasid kõiki „liikuvat". Igal juhul oli kindlam reisida öösel.

Kui jõudsin Ryti juurde istus ta salongvaguni istmel ja rüüpas lonks haaval veega lahjendatud punaveini — ta tavaliselt kasutatavat jooki. Mulle ta pakkus viskit. Ta oli ilmselt mures kui rong pikkamisi sõitis läbi pommitustel vigastatud raudteejaamadest, mis ajutiselt olid rongiliikluseks korda seatud. Mulle on meelde jäänud mõned laused temaga räägitud vestlusest:

„Kuidas küll see kõik võib lõppeda ... Soome on väike maa, Nõukogude Liit määratult suur, ja ääretult suured on ka ta nõudmised. Kuidas Balti riikidel võib minna ... Kui me vaid võiksime säilitada oma iseseisvuse ..."

II

Lamasin kaua ärkvel, kuulasin rataste naginat rööpajätkudel ja mõtlesin Ryti sõnadele. Vedur vedas kottpimedas öös salongvagunit ja sellele liituvaid lahtisi vaguneid, mille servade üle ulatusid õhutõrjerelvade torud. Olin leppinud kokku väljaspool valvel olevate meestega märguande viisis, mida tuli teha sel juhtumil, kui mõni neist tahtis tulla vagunisse.

(Järgneb)

Õpetaja Hans-Walter Johansoni ordinatsioon

WALTER JOHANSON

Õpetaja Hans-Walter Johanson ordineeritakse pühapäeval, 27. novembril, kell 2 p.l. Vana-Andrese kirikus, Torontos.

Ordineerimistalitust toimetavad piiskop Karl Raudsepp, Ida-Kanada sinodi president dr. Otto Reble, Advent Luteri koguduse pastor William Huras ja pastorid-loci Andres Taul ja Juris Calitis. Orelil on Lembit Avesson. Laulab „Musica Divina" koor ja solistiks on bariton Avo Kittask.

Walter Johanson sündis 28. jaanuaril, 1951. aastal Sydneys, Austraalias. Emigreerus Kanadasse 1958. aastal. Lõpetas George P. Vanieri gümnaasiumi 1970. aastal. Astus sama aasta sügisel Waterloo Luteri ülikooli, mille lõpetas 1973. aastal B.A. kraadiga kirikumuusika, religiooni ja kultuuri erialadel. Võeti vastu Luteri Seminari Waterloos, mille lõpetas 1977. aasta kevadel M.Div. kraadiga. Kohustusliku prooviaasta sooritas edukalt St. Mark'i kirikus Winnipegis. On lõpetanud ka „pastoral counselling" kursused ja omab sotsiaalse nõuandja õigused. On jutlustanud ja teeninud nii eesti kui ka Kanada kogudusi Motrealis, Entwhistles, Alberta Beachis, Torontos, Vancouveris, Winnipegis, Sudburys ja mitmes Lõuna-Ontario pastorita koguduses. Võeti vastu pastori kandidaadiks k.a. juunis Ida-Kanada sinodi otsusel. Valiti 21. augustil Albertas Calmari ja Milleti koguduste hingekarjaseks ja alustas tööd 1. oktooril k.a.

Walter Johanson on olnud Lutheran Brotherhood Senior College'i, The David Nurse Memorial'i, EÜS-i 100. a. juubeli, Tartu Instituudi ja mitme Kanada eesti koguduse stipendiaat.

Walter põlveneb suguvõsast, kust on tulnud palju õpetlasi ja seltskonna tegelasi. Neist tuntumad on professorid Parts, Rooks, Karlson, Johanson, läti kirjanik Ella Andersons ja peakohtunik Peeter Meschin. Viimane neist on Walteri vana-vanaisa, kes teenis eesti rahvast võõra võimu all läinud sajandil Võru ringkonna (Valga-, Võru- ja Petserimaa ning osa Tartumaast) peakohtunikuna. Walteri isa, kadunud professor Hans Johanson oli Toronto Ryersoni Polytehnikumis lektoriks ja hiljem sotsiaalteaduskonna abijuhatajaks, juhatajaks ja Inglise ning Sotsiaalteaduskondade dekaani asetäitjaks. Professor Johansoni elutööd on hinnatud kolleegide poolt asutatud tema-nimelise stipendiumi fondiga. Walteri ema on Vally Johanson, kelle peamiseks huvialaks on ajakirjandus. Ta oli hinnatud följetonist Austraalia eestlaste ajalehe „Meie Kodu" juures, eriti noorsoo poolt.

Walter Johanson on heade organiseerimisvõimetega ja positiivselt ellusuhtuv noor, kelle tegutsemine õppetöö kõrval ei ole märkimisväärne olnud. Ta oli Sydney ja Toronto Viru lipkonna hundu ja skaut. Mängis Vaimulikus Pasunakooris ja Estonia orkestris. Oli Waterloo-Guelphi Eesti Üliõpilaskonna esimees ja traditsiooniliseks kujunenud noorte talvelõbude „Lumepalli" alustaja. Akadeemiliselt kuulub EÜS-i perre.

Kanada ühiskonnas on ta tegev olnud ülikoolide juurde „verekliinikute" organiseerimisel, kirikunoorte juhina ja sinodi muusikafestivalide koordinaatorina. Olnud ka parooliohvitseriks Waterloo-Kitcheneri piirkonna kriminaalvangidele. Tema algatusel ja õhutusel läks käiku Waterloo Luteri Seminari ajakiri „Koinonia".

Ordineerimiskava on rajatud Ida-Kanada sinodil a. 1976 vastuvõetud luteri „High Church" liturgiale koos viirukiga. Muusika on 6. sajandi Gregorian Chant'i ja 20. sajandi Ameerika Apalatshia Distrikti meloodiate kombinatsioon. Püha Õhtu Söömaaeg (Armulaud) on liikuv. Palutakse jälgida „usherite" korraldusi. Kõik, kes oma kodukirikutes armulaual käivad, on teretulnud osavõtma.

Kiriku korjandus läheb Eesti Ev. Luteri Kiriku Stipendiumi Fondi teoloogia üliõpilastele Kanadas.

Walter Johanson jutlustab ordineeritud pastorina eesti keeles ordineerimisele järgneval Vana-Andrese koguduse Esimese Kristuse Tulemise Püha jumalateenistusel, mida kaunistab samuti bariton Avo Kittask.

Kõik kaaseestlased on teretulnud.

Ingerlaste tragöödia Teise maailmasõja ajal

62.000 inimest toodi Soome kuid anti hiljem venelastele välja

Leningradi ümbruskonnas elas enne II maailmasõda soomesugu rahvakilluke, ingerlased, kes viidi Soome ja Saksa valitsuste vahendusel Soome. Kui rahu saabus, küüditati nad jälle tagasi Nõukogude Liitu. Viis kuidas Soome valitsus esiteks õhutas ida hõimlase punase riigi vastu ja siis saatis nad endisele kodumaale tagasi, on seni mahavaikitud operatsioon, millest nüüd ühes Soome ajakirjas kirjutatakse.

Teise maailmasõja ajal Soome valitsus, oma maal oleva tööjõu puuduse leevendamiseks, sai Saksa valitsuselt nõusoleku tuua kümneid tuhandeid nõukogude tsiviilisikuid Soome. Sellest elanike ümberasustamisest on Soome ajalooraamatuis seni vaigitud. Vaigitud on ka sellest kuidas need küsimused puudutasid Soome ja Nõukogude Liidu vahelisi rahuläbirääkimisi. Esimest korda on seda avalikult käsitletud 1977. a. Rootsis ilmunud Irja Hiiva memuaarteoses „Hemifrån" (*Lahkumine kodust*).

Raamat on asjalik mälestusteos ingeri soomlaste perekonnast Teise maailmasõja jalus, kes esiteks heideti Eestisse ja sealt Soome ja sealt jälle tagasi Nõukogude Liitu.

Soome parlament kogunes kinniseile istungeile 1941. a. juunis, 1941. a. novembris, 1943. a. septembris, 1944. a. jaanuaris ja 1944. a. septembris. Välispoliitilistes küsimustes valitsus ei pidanud vajalikuks parlamenti informeerida 1941. a. novembrist 1943. a. septembrini. Aga valitsus ei olnud siiski tegevuseta.

Stalingradi võitlus oli lõppenud 1943. a. jaanuaris. Eversti A. Paasonen andis 10. veebruaril parlamendile sealses kohvikus sõjalispoliitilise ülevaate, kus ta ennustas, et Saksamaa kaotab sõja. Senine peaminister J. Rangell ja välisminister R. Witting pidid 5. märtsil 1943 loovutama oma ametikohad uuele peaministrile E. Linkomiehele ja välisministrile H. Ramsayle, kuna hakati mõtlema separaatrahu kokkuleppe saavutamisele.

Sellest hoolimata 1943. a. märtsikuust kuni septembrini toodi Eestist Soome üle 22.000 ingeri soomlase, kusjuures parlament sai sellest teada alles kinnisel istungil 3. septembril 1943.

Ükski rahvasaadik ei esitanud omapoolset vastulauset.

Leningradi ümbruskonnas asus enne II maailmasõda umbes 100.000 soomlast, keda Soomes nimetati nende Ingeri kodumaakonna järele ingerlasteks, Nõukogude Liidus nende keele ja ajaloolise tagapõhja alusel aga soomlasteks. Kui sakslased ründasid Leningradi, siis ingerlased jagunesid rindejoone tõttu kaheks, umbes 30.000 jäid piiramisrõnga sisse ja umbes 70.000 sellest väljaspoole. Sissepoole jäänuist suurim osa kaotas piiramise ajal oma elu, osa evakueeriti aga mujale N. Liitu.

Sakslastel olid suured kavad Balti maade tuleviku kohta. Soomlased kartsid, et selle plaanide eesmärgiks oli takistada rahvusliku teadvuse ja rahvusliku kultuuri sündi. Ingerimaa tuli asustada 50% ulatuses sakslastega. Soome suursaadik T. Kivimäki Berliinis oli mõelnud omapärast soome hõimude ühisriiki, kuna ta oli kaljukindel, et Saksa võib hävitada Nõukogude Liidu.

Ingerimaal sõja jalgu jäänud soomlased oleks sakslaste arvates tulnud viia Ida-Karjalasse, kus oli palju tühje külasid, kuna tsiviilelanikud olid pagenud.

Novembris 1941 esitasid sakslased Soome valitsusele nõude, et umbes 50.000 ingerlast tuleb ümberasustada, aga siis suhtus sellesse Soome valitsus veel kahtlevalt.

Ingeris oli käinud Soome uurimiskomisjon, kes ei olnud eriti vaimustatud ingerlaste ümberasustamisest, *kuna neid peeti poliitiliselt* ebausaldatavaiks kommunistideks. Kindral Talvela käis 1942. a. talvel Ingerimaal ja palus Mannerheimilt saada luba alustada nõupidamist ingeri elanike Soome asustamiseks. Mannerheim ei nõustunud selle ettepanekuga.

1. detsembril 1942 Soome valitsus tegi otsuse ingerlaste Soome vastuvõtmiseks.

Soome valitsuse motiiviks oli tööjõupuudus. Selleks, et sakslased nõustuksid selle aktsiooniga tõi välisminister Witting esile eriti selle põhjuse, et kuna ingerlaste hulgas on palju lüpsioskusega naisi, siis võidakse Soomes vältida suuri loomade tapmisi.

Ingerlaste ümberasustamine toimus kahes järgus: 1943. a. suvel ja 1943. a. novembri keskpaigust kuni 14. aprillini 1944. Kokku toodi Soome umbes 62.000 ingerlast. Nimetatagu ka, et aastal 1944 siirdus Eestist Rootsi üle 3.000 rootslase, keda Rootsi ei andnud välja Nõukogude Liidule.

Eriti tuleb ingerlastest esile tõsta kahte seika: 1) Ingerimaa soomlaste keskuses on alati valitsenud harukordselt tugev perekonna ja suguvõsade ühtekuuluvustunne; 2) Igalt siirduvalt isikult võeti kirjalik kokkulepe selleks, et ta soovib Soome asuda vabatahtlikult.

Mannerheimi suhtumisest ingerlaste Soome toomisse ei ole, pärast kindral Talvelale antud keeldu, midagi teada.

Selleasemel tuleb mainida järgmisi samaaegseid fakte:

1. Hoolimata Stalingradi kaotusest 1. 2. 1943 veel 1943. a. hilissügisel Soomes unistati „kolme Kannase" piiridest kuhu uue riigi asustamiseks oli vaja elanikke.

2. Veebruaris 1944 Soome parlament sai teada Nõukogude Liidu rahutingimustest, kus üheks punktiks oli: „Nõukogude sõjavangide, samuti koonduslaagreis ja tööteenistuses olevate nõukogude kodanike viibimata tagasi saatmine."

Sellest punktist rääkides lausus peaminister Linkomies parlamendi istungil: „Kolmandat punkti pole vaja tähele panna, sest nagu võin arvata, jõutakse lõplikul kokkuleppel vastupidisele tulemusele."

Rahu saabumisel Soomes olevate ingerlaste esindajad said Some valitsuse esindajailt 10. septembril 1944 teate, et need, kes rahu tulles soovivad jääda Soome, võivad seda teha ja teisiti soovijaile antakse võimalus asuda tagasi Nõukogude Liitu.

Aga vaherahukokkuleppes, mis sõlmiti 19. septembril 1944, sisaldas punkt 10 selge teksti: „Soome nõustub viibimata loovutama . . . Nõukogude Liidu ja sellega liitunud rahvaste elanikud, kes on interneeritud ja toodud vägisi Soome, et neid võidakse saata tagasi nende oma kodumaile."

Soome saatis tagasi 15. jaanuarist 1945 alates umbes 55.000 ingerlast. Soome jäi umbes 8.000, kellest pooled asusid edasi Rootsi. Veel 1945. a. kevadtalvel Valpo (Valtiopoliisi — riigipolitsei) jahtis mööda metsi ingerlasi, et neid Nõukogude Liitu tagasi viia. Saak oli väike.

Raamatu autor Irja Hiiva on sündinud 1931 Nõukogude Liidus. Tema kodu oli Gatsina lähedal Leningradist lõunasse. Perekond oli tüüpiline suurpere, vanavanemad olid olnud põllupidajad, isa ja ema kooliõpetajad. Mõlemad kadusid Stalini tagaajamiste ajal, Irja elas siis vanavanemate, tädide ja onude hoole all.

Saksa okupatsiooni ajal saadi kuidagi hakkama, kuna vanavanemad oskasid kasutada kõiki kasvavat, mida loodus andis nii toiduks kui ka ravimeiks. 1944. a. kevadel tühjendati küla sakslaste poolt. Sellest ei küsitud, kas keegi soovib kodunt lahkuda või mitte, anti 24 tundi aega kraami kokkupanekuks. Ainus lehm jõuti veel tappa ja osa lihast öö jooksul keeta teemoonaks.

Lühikse Eestis *olemise järel* jatkati reisi Soome. Keegi Irja sõpra*dest oli võinud salaja võtta kaasa* oma parima sõbra, väikse koerakutsika, mille ta pistis oma põue. Laeval olles kutsikas pääsis lahti. Saksa sõdur märkas seda, võttis kutsikal sabast kinni ja heitis suure kaarega merre. Kutsikas ei suutnud kaua võidelda lainetega.

Soomes paigutati Irja pere Eurale, Kauttuale. Lapsed pandi kooli, täiskasvanud tööle. Irja vend käis leeris ja sellest meenutab Irja ainult lilli kirikus.

Soomest on tüdrukule üldse jäänud helged mälestused, kuigi ei tundnud rõõmu esimesest suudluskatsest vaid kiskus end lahti ja jooksis minema.

Siis tuli korraldus tagasi saatmiseks Nõukogude Liitu. Tamperes tüdrukud hüppasid ära rongilt ja jooksid linna imetlema jõuluvalgust ja vaateaknaid. Sõbralikud inimesed olid andnud neile mõne marga, et osta värvilistesse pabereisse pakitud karamelle.

Öösel rong sõitis Nõukogude Liidu poolele. See ei peatunudki Leningradis, endisesse kodusse ei pääsenud. Rong peatus alles Kalinini piirkonnas, kus rongile astus sõdur, kes vastas esitatud küsimusele: „Ma ei või teid koju lasta, te olete oma kodumaa reeturid, jääte siia!" Rongi vagunid suleti väljastpoolt tabalukuga. Soomes ostetud asjad kontrolliti üle.

Sellega lõpeb Irja Hiiva jutustus. 1960-ndail aastail õnnestus tal määratud asumiskohast ära hüpata. Ta läks Leningradi, abiellus juudisoost arstiga ja asub nüüd Ühendriikides.

Leningradis olles ta kohtas ühe rootslasega, kes tegi talle ettepaneku oma kogemustest kirjutada. Nüüd kui kõik paigad ja sündmused on küllalt kaugele jäänud, on ta suutnud end kokku võtta.

Tulemus on kirjanduslikult suurepärane. Kuigi murdeealise tütarlapse kogemused tavaliselt ei puutu politikat, jääb kahjatsetavalt sellesse tõsiasi, et Soome valitsuse asustamistegevus 1943—1944 mõjutas eriti hävitavalt Leningradi ümbruskonnas asunud soomesugu rahvakillu saatust.

Ajakirjanik ütleb, et hämmastuseks tuleb tõdeda, et üheski soome uurimuses, mis käsitleb II maailmasõja aegseid sündmusi Soome poliitikas, ei ole seda probleemi ja tõsiasja üldse puudutatud. Üks uurija kurdab, et ei ole pääsenud Nõukogude Liidu arhiivide juurde, aga see ei takista uurimast seda, mis juhtus Soome poolel ja miks sellest nii täielikult on vaigitud. Miks pole ükski inimõiguste eest võitlev organ seda küsimust seni üles tõstnud?

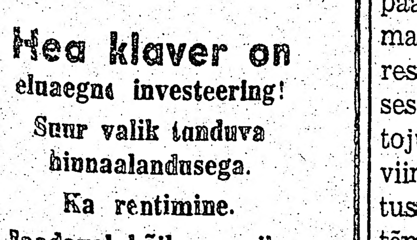

Hea klaver on eluaegne investeering!

Suur valik tanduva hinnaalandusega.

Ka rentimine.

Saadaval kõik muusika instrumendid.

REMENY

HOUSE OF MUSIC LTD.

553 Queen St. West

Toronto, tel. 363-1966

Boris Tesnov 65-aastane

16. novembril tähistas Vancou*veri kaasmaalaste peres tuntud* isiksus Boris Tesnov oma 65. sünnipäeva.

Sündinud Pärnus, rändas ta koos vanematega 1917. a. Venemaale, kust pärast Vabadussõda opteerus tagasi kodumaale. Omandas alghariduse Pärnus ja õiendas gümnaasiumi küpsuseksamid 1936. a. Tallinna Kolledzis. Immatrikuleerus 1937. a. Tartu Ülikooli õigusteaduskonda, kus aga õpingud katkesid Teise maailmasõja algades. Töötas juba enne sõda juhtiva ametnikuna Eesti Metsatöösuse Pärnu Ekspordikeskuses kuni 1944. a., mil pagulusteekond kandis ta Rootsi, kus tuli töötada metsa- ja põllutöö alal ja kudujana tekstiilvabrikus. Tundes kutsumist tehnilisel alal töötamiseks, sooritas korrespondentsteel Stokholmi Eesti Komitee poolt korraldatud ehitustehnilisel ja joonestamise kursused. Töötas Göteborgi linnavalitsuse ja insenerifirmade juures, õppides samal ajal ka Göteborgi Tehnika Instituudis ja Chalmersi Tehnika Ülikoolis.

Asunud 1954. a. Kanadasse, Vancouveri, tegutseb pidevalt sealse linnavalitsuse teenistuses. Õiendas iseõppimise teel 1964. a. Briti Kolumbia inseneride ühingu juures eksamid, omandades täieõiguslise inseneri kutse (P. Eng) tsiviil-alal. Kuulub akadeemiliselt korp! Frat. Tartuensise veljeskonda.

Juubilari huvialad on laialdased. Kodumaal tegeles elavalt spordiga nii võistlejana, juhina, kohtunikuna kui ka ajalehe reporterina. Paguluses mängis jalgpalli Göteborgis ja oli Rootsi Tenniseliidu kohtunikuks. Kanadas pühendab end peamiselt tennisele ja suusatamisele. Tegeleb innukalt ka fotoasjandusega ja koorilauluga Vancouveri segakooris. Rida aastaid oli Vancouveri EELK Peetri koguduse majandussekretäriks. Kaks aastat tagasi valiti Eesti Organisatsioonide Liit Läänerannikul esimeheks, kellena juhtis tänavu suvel Vancouveris toimunud Läänerranniku Eesti Päevade läbiviimist, teenides rahva üldist rahulolu.

Kuigi jõudnud tööpuhkusele asumise piirile, tunneb juubilar veel küllaldaselt töötamise ja tegutsemise tahet, et oma ametis edasi püsida. Jaksu, jõudu ja tervist eelolevateks aastateks vellede, sõprade ja tuttavate poolt mitmelt mandrilt.

Ev. S

◉ SYDNEY (MK) — 14 oktoobri ööl sõitis kontrolli kaotanud auto Sydney äärelinnas, Regents Park'is eluneva abielupaar Lindsaare maja aeda. Tekitanud rohket kahju aias, põrkas vastu suurt kivi, jäi lõpuks peatuma paari meetri kaugusele kiudainest majast. Lindsaared ärkasid suurest mürinast seina taga ja pääsesid ainult ehmatusega. Ka autojuht, kes oli politsei seletusel viinastanud, pääsis vaid kriimustustega näol. Kannatanud auto tõmmati aiast välja kohale toodud kraana abil ja lohistati ära.

ADVOKAADID

ENN ALFRED

ADVOKAAT-NOTAR

Room 1912, Royal Trust Tower,

Toronto Dominion Centre

Postiaadress: P.O. 326, Toronto

Ont. (Bay & King) M5K 1K7

Telefon: 869-1777

24-tundi telefoni valveteenistus

TÕNU TOOME

B.A.Sc. LL.B.

ADVOKAAT — NOTAR

Garvey, Ferris

Suite 3170, South Tower

P.O. Box 56, Royal Bank Plaza

Toronto, Ont. M5J 2J2

Telefon 416-865-0222

ADO PARK, LL.B.

HETHERINGTON, FALLIS

&

PARK

Advokaadid-notarid

365 Bay St., Suite 401. EM. 3-4451

Õhtuti Hl. 7-2017 või 929-3425

RAAMATUPIDAJAD

JOHN E. SOOSAAR, C.A.

Chartered Accountant

725 Don Mills Rd. Suite 402

Don Mills, Ontario

483-6308, 429-4944

Jakobi kogudus tänab

Toronto EELK Jakobi Koguduse Naisring ja nõukogu tänavad kõiki lahkeid annetajaid, töötegijaid ja osavõtjaid, kes oma panusega aitasid kaasa, nõnda et koguduse Naisringi näitemüük ka käesoleval aasta hästi õnnestus.

Rotisõjas langenud söödi

BANGKOK — Bangkokist põhjapool asetsevas külas korraldasid elanikud septembri alul oma viljasaagi päästmiseks suure rotijahi. Küla elanikud tapsid vähemalt 20.000 rotti. Selle järel nad sõid oma langenud vastased. „Rotid söövad meie saagi ja sellepärast sööme me rotid", seletas üks küla ametimeestest ja lisas, et „kuna nüüd liha hind on tõusnud, siis tuleb meil hakata sööma rotte."

Küla rotid pole muidugi samad kui linna prügitünnidest elatuvad sugulased. Selle küla rotid sõid talupoegade riisisaagi ja kaotus muutus nii suureks, et tuli sööjaile vastu hakata. Üks ametimeestest arvestas, et rottide tõttu kaotati miljonite dollarite väärtuses riisi ainult käesoleval aastal.

Vastulöögiks organiseeritigi laupäevaks ja pühapäevaks rotisõda ja juba laupäeval korraldati pidu, kus maitsti oma saaki. Rotisõda algas võrkude ja keppide abil, aga peagi mitmed küla elanikud võtsid kasutusele lihtsamaid vahendeid. Üks talunik leidis, et palju hõlpsam on neid püüda paljaste kätega.

Mehed, naised ja lapsed võtsid osa rotijahist. Surnud rotid koguti suurde hunnikusse. Sellejärgi valmistati rottidest toitu, mis ühe Bangkoki ajalehe järgi oli nii maitsev, et tõi vee keelele. Tavalisem viis oli surnud rotid panna õlgedele, süüdata need põlema ja lasta tulel nahk kõrbeda, mille järgi rotid keedeti.

H. KIVI

INCOME TAX & INVESTMENT CONSULTANT

TEL. 759-3588

50 MUNSON CR. SCARBORO, ONT.

„VABA EESTLANE" on vabade eestlaste häälekandja

VABA EESTLANE

Ilmub 2 korda nädalas — teisipäeval ja neljapäeval

Neljapäeval, 17. novembril 1977 — Thursday, November 17, 1977

KIREV MAAILM

VIIN — Rumeenlased ei tohi enam vestlemisel üksteist nimetada „härradeks", „prouadeks" ja „preilideks" vastavalt Rumeenia presidendi Nicolae Ceausescu korraldusele. Ametliku Agerpress uudisteagentuuri teate kohaselt Rumeenia ühiskond on kaotanud selle olukorra, kuhu need nimetused osutuvad. Ta ütles, et kõik rumeenlased on samaväärsed. Normaalseks vestlussõnaks on kas „seltsimees" või „kodanik", kui ei taha kasutada sõna „seltsimees".

WASHINGTON — USA kaitseministeerium on avaldanud, et kuigi valitsuse ametlik tundmata lendavate objektide UFO registreerimine kaheksa aasta eest lõpetati, on jätkuvasti selliseid teateid vastu võetud. Peamiselt on vastu võetud raporte, mis puudutavad sõjalisi asutusi. Viimaste aastate jooksul pole siiski uusi tõendusi saabunud, mis nõuaksid, et seda jälle ametlikult hakatakse registreerima.

MENLO PARK, CAL. — USA transportministeerium on kulutanud $225.000, et uurida kuidas võiks korraldada liiklust uuel jääajal aastal 2025. 456-leheküljeline uurimus, mis ministeeriumi arvates on nüüd muutnud väärtusetuks, tuli lõpus „briljantsele lahendusele: kui jääaeg peaks tulema, siis paljud inimesed koliksid soojemasse kliimasse. Senaator W. Proxmire peab seda spekulatiivseimaks ja ebapraktilisimaks uurimuseks, mis kunagi USA valitsuse poolt välja makstud. Ministeerium tellis sellise uurimuse 1976. aastal, kus oli neli erinevat lähtepinda antud: 1) jääaeg; 2) diktaatori võimule tulek; 3) hippide-ühiskond ja 4) Ameerika unelmühiskond.

NEW YORK — Ameeriklased neelavad igal aastal 19 miljardi aspiriinitabletti, millega aspirin on saanud kõige kasutatavamaks ravimiks, mis on saadaval ilma arstiretseptita. Aspiriin leiutati ja seda hakati valmistama juba 1853. aastal.

WASHINGTON — Ameerika Ühendriikidel on üksi aatomrelvi ladudes 615.000 korda rohkem, kui oli esimese aatompommi jõud, mis lõhkes Hiroshimas. Koga maailma aatomrelvade jõu suurus on aga võrdne 5 tonnile TNT-le inimese kohta, kaasarvatud lapsed ja naised. See ladu aga suureneb päev-päevalt.

TEL AVIV — Iisrael loodab eksportida sel aastal rekordiliselt ühe miljardi dollari väärtuses lihvitud teemante, mis on 30% rohkem kui eelmisel aastal. Iisrael on praegu juhtivaks keskuseks internatsionaalses teemantide lihvimise ja müügi alal.

NEW YORK — Christie kunsti müügigalerii teatas, et nad müüsid möödunud nädalal oma Genfis asuvas galeriis kaks 243 aasta vanust hõbedast supitirinat, saades nende eest kokku 1,1 miljonit dollarit, mis on kõrgeimaks hinnaks, mis kunagi makstud kunstitöö eest, mis pole maal.

YAPHANK, N. Y. — Suffolki politsei lõpuks lahendas müstilise 13 hobuse jala leiu, mis tehti novembri alul ühe maantee ääres. Politsei sai teada, et need jalad, mis kõik olid samasuguselt saetud allpool põlvi, kuulusid ühele mehele, kes ostis need ühest Conneticuti tapamajast selleks, et soovis kodus praktiseerida hobuse rautamist.

CLEWSTON, Florida — Kui 8-aastased Frankie Childers ja Israel Rodriquez otsustasid minna kalastama, nad võtsid mõnevõrra nööri, paar keppi ja mõned tükid loomaliha kodusest külmutuskapist. Mõned tunnid hiljem Frankie isa tuli poiste juurde, kes istusid kanali serval. Poiste kõrval oli 33 naela bässe. suurim neist 11-naelane.

Kui eestlased põgenesid Soomest

Otto Kumeniuse mälestusteos „Viie rinde vastuluure teenistuses" hakkab ilmuma „Vaba Eestlases"

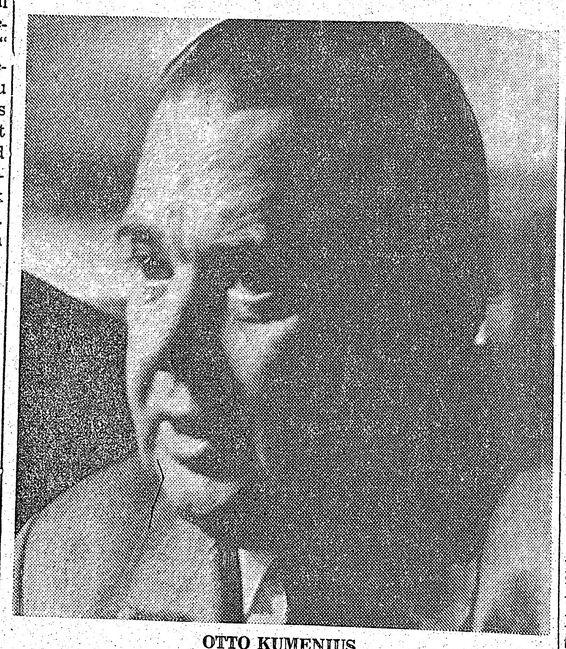

OTTO KUMENIUS

Vastupidi eestlastele on soomlased palju raamatuid kirjutanud oma viimastest sõdadest. Mõnikord näib, et kõik aspektid ja sündmused on kirjasõnasse jäädvustatud, aga siis tuleb jälle mõni uus teos ja avab lugejaile täiesti uud aspektid.

Üheks selliseks teoseks on endise Soome vastuluureohvitseri Otto Kumeniuse mälestused, kes töötas Soome Peamaja vastuluureosakonnas. Ta aitas tuhandeil eestlasil Soomest Rootsi põgeneda ajal, mil venelased olid juba Soomes ja selletõttu pidi ta samaaegselt eestlastega koos Rootsi põgenema. Seda „kuritegu" pole talle tänaseni andestatud ning ta on asunud väljaspool kodumaad ja kaotas ka oma väljateenitud pensioni.

Pärast mõneaastast Rootsis asumist on ta alaliseks asukohaks saanud Hispaania, kus tal oli Mallorca saarel populaarne restoran. Nüüd töötab ta kinnisvarade müüjana.

O. Kumenius vaikis üle 25 aasta oma kogemusist ja tööst, aga arvas siis, et vaheaeg on küllalt suur, et rääkida sündmustest, millest seni polnud keegi rääkinud. Ta ei tee seda siiski mitte sensatsioonihimust, vaid nagu ühest sõjaga seotud alast, kus tehti oma kodumaale suuri teeneid kõige suuremas vaikuses. Nende teenete tunnustamises ei tehta avalikke kiidusõnu ega aumärgistata meest paraadidel. Hea ja osav salakuulaja võib muuta kasutuks paljud vaenlase kavad ja niiviisi teha oma maale rohkem kasu kui diviis valiksõdureid.

O. Kumenius oli soome luureohvitser ja vastuluure ohvitser. Ta astus juba noorena vabatahtlikult sõjaväkke, sealt edasi kriminaalpolitsei mõrvaosakonna uurijaks, peaminister Ryti valvemeeskonna ülemaks, oli aastail 1940—44 Soome Peamaja vastuluure ohvitser, 5000 eestlase Rootsi viimise juhataja Soomele nii dramatilisil oktoobrikuu nädalail 1944, 1945—46 Rootsi sõjaväe peastaabi vastuluureagent, ja sinna liitub siis ülalnimetatud tegevus Hispaanias.

Värvikas, paljastavas ja ajalooliselt huvitavas mälestusraamatus käsitleb ta mitmeid alasid, olles eririikide luurega kokku puutunud ja mitmeid asju puudutanud, mida nüüd hiljem alles küllaldaselt suudetakse mõista. Helsingi oli sel ajal linnaks, kus mitme riigi huvid ja salakuulajad punusid võrku ja püüdsid sealt oma saaki. See on pinevusega jälgitav lugu sõjaaegsest salaluurest, kus mitmed küsimused ka eestlasi puudutasid. Viimasel põhjusel valiski „Vaba Eestlane" selle oma veergudel avaldamiseks ja on eriti tänulik autorile ta suure vastutuleku eest. „Viie rinde vastuluure teenistuses" hakkab ilmuma „Vaba Eestlase" käesolevas numbris.

Uued laevamotiiviga postmargid

Neli uut 12-sendilist postmarki antakse välja Kanada postivalitsuse poolt 18. novembril. Väljaanne on kolmas laevamotiivilistest seeriaist, mis tutvustavad Kanada purjelaevu. Kunstnik Tom Bjarnson on kujundanud need koloreeritud graviüüri tehnikas. Kokku trükitakse 26 miljonit postmarki. Kõigi markide suurus on 40 mm x 24 mm horisontaalses asendis. Margid trükitakse Canadian Bank Note Company trükikojas Ottawas.

Kuna kaks eelmist seeriat on läbi müüdud ja muutunud kiiresti filatelistide lemmikmarkideks, siis on seekordse väljaande müügi juures maksma pandud mõned kitsendused, nii on piiratud näiteks nurgablokkide müük 12 igale isikule. Need kitsendused on siiski ainult esimesel viiel päeval, 18.—24. novembrini, ülejäänud päevadel toimub müük vastavalt iga soovile.

© 1978. a. jaanuaris täitub A. H. Tammsaare 100. a. sünnipäev, mis puhul Stokholmi Eesti Teater lavastab L. Römmeri dramatiseeringu kirjaniku romaanist „Ma armastasin sakslast" pealkirjaga „Armastuse tähistel."

Nalja

Autokuningas Henry Fordile ütles kord üks tema lähemaid kaastöölisi: „Miks teie ometi nii palju kulutate reklaamile?! Teie autod on head ja need kõnelevad ise enda eest."

Ford: „Ma arvan siiski teisiti. Kui kana muneb, karjub ta nii, et kogu õu ja ümbrus on kisa täis. Kui part muneb, ei tee ta häältki, vaid kobib vaikselt pesalt minema. Ja näete: igaüks ostab kanamune, pardimune ei taha keegi."

*

Vanem abielupaar istub puhkusel olles noore võluva näitsikuga ühes lauas. Mees katsetab iga päev preiliga flirtida. Lõpuks läheb asi prouale veidi liiale ning ta ütleb järjekordse flirtimiskatse puhul:

„Ütle mulle, Jaagup: mida sa peale hakkaksid kui see preili asjaga mõus on?"

*

Seitsmeaastane poiss istub trammivagunis vaimuliku vastas ning kougib saiast rosinaid välja. Preester noomib:

„Aga mu poeg! Nii ei käida leivaga ümber."

„Aga mis ma pean siis tegema, ema käskis osta ilma rosinateta saia . . ."

Sadat Jeruusalemma

JERUUSALEMM — Iisraeli peaminister Begin saatis Egiptuse presidendile Sadatile ilsikliku kirja, kutsudes ta külaskäigule Jeruusalemma. Külaskäigu eesmärgiks on nõupidamiste korraldamine ja võimaluste leidmine Kesk-Idas rahu saavutamiseks ja vaenukinda mahamatmiseks. Võimalused selleks on minimaalsed, kuna Iisraeli valitsus ei kavatse araablastelt okupeeritud aladest loobuda ning on hakanud rajama Jordani läänekaldale Iisraeli asundusi.

Kaks kuldmedalit Piret Kreemile

Torontos lõppesid keskkoolide ujumisfinaalid tüdarlastele, kus 15. kooli hulgas pingelises võistluses saavutas kaks kuldmedalit ja ühe hõbeda Piret Kreem Jarvis Collegiate Inst.-st. Ta ajad 100 j. rinnuli 1:18.0, 200 j. eristiilides 2:35.0 ja kooli eristiilides naiskonnas ujudes rinnuli, olid ta oma parimad.

4. detsembril Cleveland'is (Ohios) toimuvast XX-st Põhja-Am. Balti ujumisvõistlustest on lubanud osa võtta mitmeid eesti ujujaid, nagu Hillar ja Merike Lainevool'ud, Valia Reinsalu, Peter Paunic, Kalev ja Raimond Entmaa, Piret Kreem, Martin Tiidus jt. Ka USA-st on loota eesti ujujate osavõttu, et moodustada nais- ja meeskondi. Senini on eestlased võitnud peaaegu kõik Balti ujumisvõistlused, mida on korraldatud Chicagos, Clevelandis, Lakewoodis, Jõekäärul ja Torontos vahelduvalt kolme rahvuse vahel. Balti Spordiliidu esimees on leedulane, energiline A. Bielskus, kes kutsub kõik spordihuvilisi koosolekule 26. nov. Torontos. Balti Spordiliidus esindavad eesti sporti pr. Kreem, hr. Jaagusте ja hr. Lents ning USA-st pr. Treumuth.

Esindame Durham'i ja ümbruskonda

LINDEN REAL ESTATE LTD. REALTOR

HEINO PÄRNSALU
Broker
Tel. 576-4511
1818 Dundas St. E. Whitby,
Ont. LIN 2L4

VABA EESTLANE

TOIMETUS JA TALITUS
avatud esmaspäevast
reedeni kella 9—4-ni.

Telefonid: toimetus 364-7521
talitus 364-7675

Toimetajad kodus
väljaspool tööaega:
Karl Arro 766-2057
Hannes Oja 481-5316

Kuulutusi võetakse vastu: nädala esimesse ajalehte kuni esmasp. homm. kella 11-ni ja nädala teise ajalehte kuni kolmap. homm. kella 11-ni.

KUULUTAMINE VABA EESTLASES
on tasuv ajalehe laialdase leviku tõttu.

Kuulutuste hinnad:
üks toll ühel veerul ... $3.25
esiküljel ... $3.75
tagaküljel ... $3.50

KUULUTUSI VÕTAVAD VASTU:

1. Vaba Eestlase talitus
135 Tecumseth Street
Telefon 364-7675
Postiaadress: Box 70,
Stn. C, Toronto 3, Ont.
Talitus väljaspool tööaega:
Helmi Liivandi 251-6495

2. Mrs. Leida Marley
149 Bishop Ave.
Willowdale, Ont.
Telefon: 223-0080

„Vaba Eestlases" ilmunud Tommy Tomsoni fotosid saab tellida talitusest või tel.: 423-4558 ja 461-6916.

Riin Rivanool

Fotograafia

Muidugi te teadsite, et fotograafia tuleb kreekakeelsest sõnast ja tähendab valguspildistust ehk piltide valmistamist valguse abil. Vaat, aga mina enne täpselt ei teadnud, aga see ei ole praegusel juhul üleüldsegi tähtis, sest nüüd ma käin fotograafiakursustel ja tean mitmeid keerulisi asju, millest ma enne aru ei saanud, ega saa praegugi.

Kuigi on teada, et eestlased on kultuursed ja haridust hindavad inimesed, siis seda kursust ei hakanud ma võtma mitte niivõrd kangest teadushimust, kui just südametäiest. Oma pildiitegemiste ebaõnnestumised sai senini ikka äravabandatud, et kaamera on rikkis ja võtab viltu (soovitati lasta kontrollida), on silmaviga, et kõik ei tule pildi peale (käsi silmaarsti juurde minna) ja kuna isegi peavalu ,käevärisemine, udune ilm ja mitmed muud leiutatud vead lihtsalt kedagi enam ei liigutanud — mu austatud ja armastatud abikaasa Aadam kaasaarvatud — siis tuli tõesti midagi tõsist ette võtta.

Peale muu on mitmed kuulsad ja ilusad naised olnud fotograafid, nagu mõrvatud USA presidendi lesk, Kanada peaministri ärajooksnud naine, Briti kuningakoja printsess ja nõnda võib siis arvata, et see on üks hea ja hinnatav amet, mida ühel lihtsalgi naisolevusel õppida sobib.

Mu seniste foto-suursaavutuste hulka võib lugeda 1) Sibeliuse ausammas Helsingis (suur latakas tänavasillutist ja ausamba alus seal seisvate inimeste jalgadest), 2) Eelmise vastand, võetud hirmuga, et pead ikka kõik pildi peale jääksid: pilt sugulastele saatmiseks oma perekonnaliikmeist, millel suur tükk Kanada kaunist sinitaevast ja laste pead allserval (kehad ei mahtunud peale). 3) Rinnapilt Maroko naisest. See on tõeline rinna pilt, kus ei kaetud näoga pead ega ka mitte keha rohkem peal ei ole, kui vaid rinnaosa. Ei, ei, see pole mingi lusti-asi, et oleks paljas rind või sedasi, ainult paks vammus ja muud ei midagi.

Kui siis Aadam mu fotograafia arvel parasjagu nöökamist ära oli teinud, sai mu süda täis: nüüd või ei iial ja siin ma siis olengi — fotokursustel!

Kuigi mitmed asjad olid teada juba praktikast ja ammusest ajast, nagu see, et põialt ei tohi klõpsutamise ajal kaamera ava ees hoida, pildi võtmise ajal ei tohi aevastada, purjus pea või palavikus kehaga ei saa selgeid pilte võtta ja muud taolist, hoidsin oma teadmised n. ö. vaka all, et hiljem nendega parajal juhul hiilata võiks. Aga siiamaale pole selleks võimalusi olnud.

Instruktor kirjutas kõigi pealt tahvlile oma nime ja telefoninumbri. Ütles siis, et fotograafia on õigupoolest valguse kontroll ja kaamera tuleb ladinakeelsest sõnast ning tähendab ruumi või kambrit. Ja et film on kaetud hõbedakorraga ja hinnad võivad tõusta-langeda koos hõbeda väärtusega. Selle järele võttis ta kahte sorti kaameraga ühe pildi, viis meid pimekambrisse ja näitas seda imet, kuis kemikaalide abil filmipaberile pilt ilmub.

Pimekambris on lõhnad, soe ja pime, jõle uni tikkus peale, ainult ei olnud voodit ega kushetti, kuhu pikali visata, isegi mitte toolide eest polnud hoolitsetud. Ergutamise mõttes oleks olnud tore pimedas mõnda poissi tagumise poole pealt näpistada, aga siis just said igasuguste kellade järele ajad täis ja tuled lõid uuesti põlema. Klassis tõttas igaüks õpetajalt abi saama, kellel kaamera rikkis, kes ei oska üht või teist nuppu õigel ajal keerata ja nõnda edasi. Mina sain omas asjas vastuseks nii:

„Heldus küll, samasuguse seadega võtate jäämägesid päikesepaistel ja siis tahate pildistada pimedas ürgmetsas konna lehtede all! Nii ei saa!" Aga rohkem ma ei kuulanud, sest ilus konn oli ja vahvad jäämäed, ei siis ole aega nuppudega keerutada, muudkui aga vinnasta ja klõpsuta.

Nõnda läksid siis veel mõned tunnikesed edasi, palju asju tuli üleskirjutada pisikestes ja suurtes arvudes ja mitmed numbrid murdudes. Mulle ajab murrujoone nägemine juba kooliajast peale külmad värinad ihule, ega olnud parem nüüdki. Aadamat ka abiks ei olnud.

Aga siis anti kodutöö: „Seda ja seda tüüpi filmiga võtate samu motiive kasutades selle ja teise valgustusaja, ava ja kõigi muude asjade reguleerimisega terve filmi ära, toote siia ning ilmutate ja teete pildid samas pimeruumis valmis!" Protesteerisin, ainukesena, et eluilmaski ei hakka mina pilte ise valmis tegema, ei ole mul pimeruumi ega sisustust ja mina ainult klõpsutan ja lasen pildid äris valmis teha. Ei aidanud. Õppekava nägi sedagi tööd ette ja paljudele seal pimedas meeldis ka.

Tegeliku fotografeerimise töö juures Aadam mulle modelliks ei hakanud ei raha eest ega ilma ega mitte mingil tingimusel. Õnneks sain kaubale kolme väikese jõnglasega, kes igaüks 25 sendi eest nõus olid. Poseeriti küll üksi ja grupiviisi ja liigutada armastasid nad kõik rohkem, kui seda minu fotograafiakunst lubada võis. Aga olgu — film sai valmis.

Järgmises tunnis alustati filmide ilmutamisega. Ei ole mõtet minna isiklikuks ega nimetada nimesid, aga siis selgus, et oli ka niisuguseid juhtumeid, kus filmi ots üldse kinni ei olnud ja nõndaviisi siis ka pilte ühegi keeramise järele filmile ei tulnud. Aga seda võib juhtuda parimategi fotograafide juures, trööstis õpetaüa.

Nõndasi ma siis istusin ja mõtlesin mõtteid vanadest aegadest, et miks ei võiks nüüdki teha pilti nii, nagu isa sellest jutustas, et võeti kas rinnapilt lõõtsmoonikuga või püstipilt jalgrattaga ja kaua aega pidi siis vaikselt kaamera poole vaatama ja linnukese väljalendu ootama. Aga see lind ei tulnud kunagi ja pilt sai ikkagi valmis.

MAIE LANDRA KUNSTIMAPP
piiratud arvul on saadaval
EAK äris, Meie Elu talituses, Emil Eerme käest,
tel. 447-2539 ja kunstnikult endalt, tel. 491-0948